

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه (۲۷) اسفند ماه ۱۳۴۶

۱- فهرست مطالب :	۸- لوازم مورد احتیاج گمرک .
۲- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .	۹- اعلام وصول و طرح و تصویب لایحه قانونی واصله از مجلس سنا راجع ببرنامج عمرانی چهارم کشور و ابلاغ بدولت .
۳- بیانات قبل از دستور آقایان: سلیمانی- دکتر وحیدنیا- مهندس پروشانی- مهندس صائبی- مصطفوی نائینی- صائب .	۱۰- طرح گزارش شورای اول کمیسیون نظام راجع بپرداخت کمک کرایه مسکن بدرجفداران و افراد کادر ثابت ارتش شاهنشاهی .
۴- تصویب صورت جلسات صبح شنبه ۱۹ اسفند و سه شنبه ۲۲ اسفند .	۱۱- طرح گزارش شورای اول کمیسیون نظام راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی .
۵- طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه راجع به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور و ابلاغ بدولت .	۱۲- اعلام وصول و قرائت چهار فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح تبصره ماده ۱۰۴ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و ابلاغ بدولت .	۱۳- تقدیم سه فقره صورت دیون بوسیله آقای معاون وزارت دارائی .
۷- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .	۱۴- بیانات بعد از دستور آقای مرتضوی .
۸- قرائت صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود .	۱۵- تقدیم دو فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی .
۹- طرح و تصویب فوریت لایحه اجازه خرید .	۱۶- طرح و تصویب فوریت لایحه اجازه خرید .

مجلس در ساعت نه و پنج دقیقه صبح بر ریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

(بشرح زیر خوانده شد)
غائبین با اجازه- آقایان :

دکتر رضوانی- محمدولی فراچورتلو- حی- یابنده-

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس- صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود

پردلی - بختیاری روز - مهندس جلالی نوری - ماهیار.

غائبین مریض - آقایان :

بختیار بختیاربها - پور بابائی - جهانشاهی - قاضی زاده
دکتر موقی - مروقی.

**۲- بیانات قبل از دستور آقایان: سلیمانی - دکتر
وحیدنیا - مهندس پروشانی - مهندس صائبی - مصطفوی
نائینی - صائب.**

رئیس - نقطه‌های قبل از دستور را شروع میکنیم
آقای سلیمانی تشریف بیاورید.

اسدالله سلیمانی - با اجازه مقام ریاست و نمایندگانی
محترم
همانطوریکه نمایندگان محترم اطلاع دارند
دمونستر اسیون عظیم کارگران که از طرف سازمان
کارگران ایران وابسته بحزب ایران نوین روز بیست و
چهارم اسفندماه روز کارگر ترتیب داده شده بود و ده ها
هزار نفر از گروههای مختلف کارگران در آن شرکت
کرده بودند مشت محکمی بود بدهان پاره گویان و
نوکران استعمار و ارتجاع سیاه و دشمنان ایران (صحیح
است) کارگران ایران باین دمونستر اسیون احساسات

عمیق قلبی خود را در عرض سپاسگزاری و حقیقتاً به
بزرگ ملت ایران نشان دادند (صحیح است) کارگران
ایران مدتها آرزو داشتند که در یک سازمان واحد
کارگری متمرکز شوند. این آرزو در اثر عنايات شاهنشاه
آرژامهر با تشکیل سازمان کارگران ایران جامعه عمل
پوشید (صحیح است) نمایندگان کلیه سازمانهای کارگری
ایران کنگره با شکوهی از روز بیستم اسفند بمدت سه
روز در استادیوم کارگران تهران تشکیل دادند و در آن
نمایندگان سندیکاها و کارگاهها اعم از تهران و شهرستانها
شرکت داشتند.

هدف سازمان عبارت است از تحقق بخشیدن بکلیه
آرمانهای مقدس کارگری و ایجاد وحدت بین کلیه کارگران
ایران و تفویض روح میهن پرستی و شهادتوستی در آنان.
کنگره سازمان کارگران ایران نشان داد که
اکنون انقلاب اجتماعی ایران به آن مرحله رسیده است

که سطح زندگی کسانی که از انقلاب ششم بهمن بهره‌مند
شده‌اند ترفی و افزایش بیشتری یابد.

کنگره میان حزبسایران نوین پاسدار انقلاب
باجامعه متشکل کارگری رابطه محکم و نزدیکی ایجاد
کرده که ضامن پیروزیهای آینده است. بهمین جهت
کنگره تصمیم گرفت که زیر نظر مستقیم دبیر کل محترم
حزب ایران نوین قرار گیرد و شورائی مرکب از تعدادی
از نمایندگان تهران و شهرستانها را انتخاب نمود تا این
عده از بین خود افرادی را برای اداره سازمان کارگران
ایران انتخاب نماید.

امید است خداوند مدان بهمدها کارگران ایران
توفیق عنایت فرماید تا نا الهام از بنات خیر رهبر عالیقدر
و محبوب ایران دین خود را بملکت ایران بملت ایران
و بهر هیز دلوز و اندیشمند ایران اداء نموده برای ایرانی
آبادتر و برومندتر تلاش نمائیم در خاتمه درود کلیه
کارگران ایران را بر ایوان پاک رضاشاه کبیر بنیان گذار
ایران نوین تقدیم داشته از خداوند تبارک و تعالی استعا
دازیم که شاهنشاه محبوب و شهانوی گرامی و ولیعهد عزیز
مارا همواره محفوظ و محروس بدارد.
از زحمتی که دادم معذرت میخوام (احسنت)

رئیس - آقای دکتر وحیدنیا تشریف بیاورید.

دکتر وحیدنیا - عرایض بنده مفصل بود ولی چون
سایر دوستان و همکاران اسم نهفته‌اند و فرصت کم است
قسمت عمده مطالب را که مربوط به ذوب آهن و بعضی مسائل
مربوط به ذوب آهن و مربوط بزمین خواران میشود از
آن صرف نظر میکنم و بوقت و اوقات دیگری مجول میکنم
فقط چند کلامی در زمینه تشریف فرمائی شاهنشاه آرژامهر
به علیا حضرت شهبانو فرج به اصفهان بمرض میرسانم و
انشاء الله اگر فرصت بود بقیه عرایض را در جلسات بعدی
به استحضار خواهم رسانید. همانطور که همکاران ارجمند
استحضار دارند در ۲۳ اسفندماه شاهنشاه آرژامهر و شهبانو
فرج به اصفهان بجز مجاز بنام لجنان تشریف فرما شدند و طی
مراسمی لوحه یادبود بنیانگذاری ذوب آهن یعنی بزرگترین
واحد صنعتی مملکت را پایه گذاری کردند. پایه گذاری
و بنیان ذوب آهن یکی از آرزوهای دیرین ملت ایران

بود (صحیح است) و وقتی بتاریخ مراجعه کنیم میبینیم
شاید قریب است که ملت ما در تلاش بوده است که چنین
واحدی را داشته باشد، کوره ها ساخته، فعالیتها کرده اما
توفیق در این زمینه نصیب نشده است ولی بحمدالله در
این دوران سعادت اقتران بنا عنايات شاهنشاه آرژامهر
مملکت ما و اصفهان مار لجنان ما صاحب این واحد عظیم
و اساسی میشود. اصفهان همانطور که اغلب همکاران استحضار
دارند قریب سه قرن مورد عدم التفات و بی اعتنائی شاهان
و رجال قوم بوده است یعنی بعد از صفویه تا دوران بهلوی
اگر احتمالاً و احياناً بيشرفتی هم در شئون اصفهان حاصل
شده است مقرون همت خود مردم اصفهان بوده است
(صحیح است) و الاهیت دستگامی، تفکر اینکه به این
شهر مستعد و به این مردم زحماتش عنایتی و توجهی نکند
نموده است (مصطفوی نائینی - قسمتی از آثار صفویه را
هم از بین بردند) همانطور که آقای مصطفوی فرمودند
کما که نشد هیچ، قسمتی از آثار تاریخی و افتخارات
باستانی ما را هم دستخوش خرابی و ویرانی کردند
بحمدالله در زمان سلطنت بهلوی و خصوصاً بعهد سلطنت
شاهنشاه آرژامهر توجهات خاصی به اصفهان شده است
کوه رنگ اصفهان که مقدمانش توسط شاه عباس فرام
شده بود قریب ۳۰۰ سال در بونه اجمال مانده بود سدش
پاره شده (سند شاه عباس کبیر) و بعد دانشکاه صنعتی آرژامهر
و الان هم کارخانه ذوب آهن به اصفهان عنایت شد و اصفهان
هم مانده همه شهرهای ایران مشمول عنایت خاصه شاهنشاه
واقع گردید (صحیح است) بنده شاید از طرف مردم اصفهان
ولنجان بتوانم چند بیت شعری را که مر تجلا سروده شده
است و مبین احساسات این مردم بوده است عرض بفرمایم
و این را مبین احساسات پاک و بی آرایش مردم اصفهان بدانم
(احسنت)

ز فیض مقدمه شاهنشاه بزرگ جهان
بهشت سان فرج افزاشده است اصفهان (احسنت)
شهنشاهی که بدو سرفراز شد دبیم
شهنشاهی که ز فکر بلند و رای دین
چراغ علم و خرد بر فروخت بر کیهان (احسنت)
شهنشی که ز منشور انقلابی او
ز بند بندگی و ظلم شد زها دهقان (احسنت)

ز امر او شده هر کارگر بکار دلیر
ز مهر او شده دهقان به ملک خودشان
بمهد وی همه کشور فرین آسایش
بلطف او همه مردم به مهد امن و امان (احسنت)
شهنشها، ملکا خسروا، جهاندارا
هماره در برمانی ز محنت دوران (احسنت)
قدم بخطه لجنان گذاشتی و رواست
که سر نهند بیای تو مردم لجنان
بدین شرف که زمین قدمه میمونت

نصیب لجنان گردید و شهر نصف جهان (احسنت)
دگر نه نصف جهان گفت بایدش کاین خاک
بود چو سرمه و چشم جهان از تو تابان (احسنت)
همیشه تا که جهان پایدار و جاوید است
بمان بملک شهبی پایدار و جاویدان (احسنت)
البته شعر مفصل است و مجلس محل شعر خوانی نیست و
مر تجلا هم سروده شده بود و بدیهیت و مبارکی تشریف
فرمائی اعلیحضرت همایونی این چند بیت را عرض کردم
(بکنفر از نمایندگانی - بسیار عالی بود) بنده همانطور
که عرض کردم قسمت عمده عرایض مربوط به ذوب آهن
و تشکیلات شهرهای نو و دروغی است که در عالم خیال
ساخته شده، و چون وقت مفصلی میخواهد فعلاً از آن
صرف نظر میکنم و بعرایض خود خاتمه میدهم (احسنت)

رئیس - آقای مهندس پروشانی تشریف بیاورید

مهندس پروشانی - با کسب اجازه از مقام ریاست
خانمها - آقایان - همکاران گرامی
برای من موجب بسی سربلندی و مباهات است که
در مقدمه عرایض بهترین و خلاصانه ترین جویکات خود را
بمناسبت عید سعید غدیر به پیشگاه مبارک شاهنشاه
آرژامهر شاهنشاه ایران زمین و شیرازه بنسبت عظمت
شعبان جهان معروض و همچنین بملت نجیب ایران و سایر
شعبان جهان صمیمانه مبارک باد بگویم (احسنت).

همکاران گرامی
زمانیکه در آن زندگی میکنیم دنباله عصر انقلاب
صنعتی جهان است که اقتضای دینان زندگانی بشر را
دگرگون ساخته و شك نیست که اغتلا و رسیدن بیک
بیشرفت عظیم و هدف عالی اقدام سریع در جهت صنعتی
نمودن کشور نخستین و مهم ترین گامی خواهد بود که

باید هر چه زودتر برداشته میشد زیرا گذشته از استفاده آثار صنعتی شدن و ترقی سطح زندگی مردم نتیجه سیاسی و اجتماعی و اقتصادی نمایانی را متضمن است که عبارت از تحکیم مبانی قدرت ملی در زمینه سیاست و حمایت مستقل ملی (صحیح است).

باتوجه با اهمیت همین مسئله سالیان دراز موضوع ذوب آهن که مادر صنایع قلمداد میشود از جمله آرزوهای ملت ایران بود (صحیح است) که جهش بسوی صنعتی نمودن کشور هنگامی میسر است که بتوان پایه و منبانی صنایع سنگینی را استوار ساخت و هر حلقه اصلی و اساسی در عملیات ذوب آهن را شروع نمود.

اینک با نهایت شغف و شادمانی این روز خجسته که از جمله آرزوهای و تمنیات قلبی ملت ایران بشمار میرفت بار آید همایونی و بدست شاهنشاه آریامهر رهبر عالیقدر ما جامعه عمل پوشید و سر فصل تازه دیگری در حیات ملت ایران آغاز شد (صحیح است).

روز کاری این امید تاریخی و ملی انجام میگردد که خوشبختانه زیر بنای اقتصادی کشور بر اصل اقتصادی و اجتماعی از هر حیث ساخته و پرداخته شده (صحیح است) و بر نامه چهارم عمرانی امیدها و آرزوهای وسیع تری را در این رؤیای مبدع (صحیح است) و در حقیقت اقدام عظیم و تاریخی بنیان گذاری صنعت ذوب آهن هر حلقه تکمیل توسعه صنعتی کشور را میبیماید و کشور ما را در زمره کشورهای پیشرفته و توسعه یافته قرار میدهد و از این اقدام بزرگ که نه تنها ملت ایران از برکات آن منتفع خواهد شد بلکه ایران کهن و پرافتخار جای مناسب تاریخی و عظمت باستانی خود را در میان کشورهای بزرگ جهان باز خواهد یافت (صحیح است).

چند روز پیش یعنی روز بیست و سوم اسفند ماه ۱۳۴۶ که بعنوان مبدأ یک دوران نوین صنعتی و اقتصادی ملت خواهد شد استان اصفهان غرق در مسرت بود مسرت بخاطر زیارت شاهنشاه و علیاحضرت شهبانوی محبوب مشرف بر ای باروز شدن یکی دیگر از اثرات انقلاب شاه و مردم و آرزوهای دیرین ملت ایران که بخواست خداوند توانا و بهمت بلند شاهنشاه آریامهر بصورت ایجاد کارخانه

ذوب آهن تجلی کرد خاصه آنکه ساختمان سد عظیم شاه عباس و تأسیس دانشگاه آریامهر بر آن افزوده شد (صحیح است) (دیهیم - درود به دران رضاشاه کبیر).

خانها آقایان ، همکاران گرامی در آن دقایقی که شاهنشاه ما در میان شوق بی پایان و احساسات صمیمانه پر شور مردم این سرزمین که اشک شوق از دیدگان نشان جاری بود لوجه ذوبین بنیان گذاری ذوب آهن و ذوب فولاد را نصب فرمودند و اجازه بتونریزی محل کارخانه را صادر فرمودند و با ریختن سکه های سیم و زر یادگار تاریخی خود را ابدی و جاویدان ساختند بمطهر میانی که در کنار جمعیت حاضر روان پاک میهن پرستان و پدران و نیاکان ما بر فراز آسمانها ناظر آن صحنه زیبا و امیدبخش هستند و از پیشگاه با عظمت این زمینان تمنای میکنند که سالیانی بس دراز شاهنشاه ایران زمین را بر این سلطنت یساید بزمکرم و محفوظ بدارد تا کاماکن بسا قدرت گام ملت ایران را رهبری و نسل آینده را از برکات اندیشه های روشن و عظمت بخش خود سربلند فرماید (انشاء الله).

آقایان در اینجا یک مطلبی را اضافه میکنم و واقعاً جای این بود که همه آقایان تشریف میداشتید و میدیدید موقف که علیحضرت شاهنشاه بهمپان جمعیت کشاورزان و کارگران قدم گذاشتند چه احساسات پر شور و چه علاقمندی قلبی و باطنی مردم نسبت به ایشان ابراز داشتند که جای این را داشت که همه همه بدانیم ، ابراز احساسات مردم نسبت بشاهنشاه چنان پر شور و عالی بود که حقیقتاً ایشان بنده فاسر و عاجز از بیان آن احساسات پر شور مردم است (صحیح است) شاهنشاه به خانه های یک یک کارگران قدم گذاشتند و برای کارگرانی که کار میکردند این امر بزرگترین وسیله تشویق و ترغیب بشمار میرفت (روحانی - شاهی که از قلب مردم ایران صحبت میکنند در قلب مردم ایران جای دارند) حقیقتاً همانطور است که میفرمائید ، از نطق پر شور و شجاعانه ای که شاهنشاه آریامهر ایراد فرمودند آنچه گفتند از قلب مردم

بر میخواست (صحیح است) و آنچه مردم میگفتند شاهنشاه از زبان خودشان بیان فرمودند ، باعث کمال افتخار خواهد بود که از طرف قاطبه ملت ایران خاصه مردم اصفهان که شاهد و ناظر این اقدام بزرگ تاریخی بودند با نهایت سربلندی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر سرتعظیم فرود آورده و صمیمانه و خالصانه ادعیه جامعه ایرانی را تکرار کنیم و از خداوند بخوابیم پیشانی ملت ایران و تاریخ آینده وطن ما را بشور اندیشه های تابناک شاهنشاه آریامهر روشن و روشنتر فرماید (احسن - آفرین).

رئیس - آقای مهندس صائمی تشریف بیاورید . مهندس صائمی - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم

چون فردا مصادف با عید سعید و بزرگ غدیر مینماید لازم میدانم ضمن عرض تبریک چند کلمه در این مورد بعرض مجلس محترم برسانم .

غروب آفتاب نزدیک بود که دو غبار فضای مکه بسا گرمی هوای آن درآمیخته بود . دریناه کعبه عده ای از مردان قریش نشسته و مشغول گفتگو بودند . در این وقت مردی بلند قامت چهل ساله با زنی که در حدود ثلثت سال داشت به پناه کعبه آمدند مرد بسیار موقر و چهره درخشان و جذاب داشت در دنبال آنها نوجوانی قدم میداشت . هر سه در پناه کعبه بنماز ایستادند این مرد محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله و سلم منجی بشریت بود که تازه بر سالت مبعوث شده و جز آن زن که حضرت خدیجه همسر گرامیش و آن نوجوان که علی ابن ابیطالب علیه السلام

بود کسی به او ایمان نیاورده بود آن روز علی شاه مردان مانند سایه ملازم محمد (ص) بود و بعدها در تمام وقایع و حوادث و شکنجه ها و قتل و پس از آن در جنگ هاشمیک و شد تا در روز ۱۸ ذیحجه سال دهم هجرت پس از انجام مراسم حج که بنام حجة الوداع در تاریخ ضبط شده است رسول خدا (ص) به امر خداوند عالم در غدیر خم که در ۸۲ مایلی مکه قرار گرفته بود درنگ فرمود و در آنجا علی (ع) را بخلافت و امامت و ولایت مسلمین معرفی نمود . در این هنگام بازوی شاه مردان را بلند نموده و

فرمود من کنت مولاه فهذا علی مولاه هر کس من مولای من بودم این علی مولای او میباشد) چه بمصدق آیه شریفه ان اکرمکم عند الله اتقیکم . علی علیه السلام اکرم از همه بود و در تقوی و یریز کاری بر همه اقدمو بیش از همه در راه اسلام فداکاری کرده بود (صحیح است).

محمد (ص) بزرگترین معلم بشر و راهنمای او بسوی وحدانیت و رحمت و برادری و مساوات و تقوی و آزادی بود و علی (ع) بزرگترین شاکر و مکتب او است . اولویت مقام مولای متقیان در فرا گرفتن علوم پیغمبر و تقوی و شجاعت او قوی است که همگی بر آنند (صحیح است).

زندگی او بهترین سرمشق جوانمردی و شجاعت و مهر بانی و از خود گذشتگی است اسلام را با شمشیر و زبان از دل و جان باری کرد و همیشه در جاهایی که اسلام در خطر بود علی (ع) برای فداکاری پیشقدم میشد . وقتی سراسر زندگانی او نظر افکندیم به این حقیقت بر میخوریم که علی (ع) جز حق مطلوبی نداشته و برای حق پرورش یافته و برای حق جنگیده و در راه حق شهید شده است . سرمشق بارزی برای مسلمانان و بشریت میباشد (احسن) این عید سعید مذهبی را از طرف خود و عموم نمایندگان محترم به پیشگاه با عظمت شاهنشاه آریامهر و خاندان جلیل سلطنت و عموم مسلمانان گیتی مخصوصاً هموطنان عزیز صمیمانه تبریک گفته و از خداوند متعال بپروای از تعالیم مقدس اسلام سعادت و توفیق بیشتر نمایندگان محترم را در خدمت بشاهنشاه آریامهر و هموطنان عزیز مسئلت دارم (احسن - احسن).

موضوع بسیار مهمی که لازم دانستم به استحضار مجلس محترم برسانم موضوع بنیان گذاری کارخانه ذوب آهن آریامهر است که در اطراف این اقدام مهم هر چه بیشتر گفته شود شایسته میباشد (صحیح است) همکاران محترم استحضار دارند که چهارشنبه هفته قبل روز ۲۳ اسفندماه ۱۳۴۶ روز میمون و مبارکی برای ملت ایران بوده که در تاریخ ترقی ایران ثبت میشود در این روز دری از خوشبختی و سعادت بروی این نسل و نسل های آینده باز شده و رؤیای صنعتی کردن مملکت که پایه اقتصاد کشور بوده و یکی از

آرزوهای دیرین ملت ایران میباشد تحقق یافت (صحیح است)

در این روزها که ملت ایران بپیرکت رهبری خردمندان و داهیانه پدر تاجدار خود شاهنشاه آریامهر در مسیر انقلاب سفید شاهو مردم هر روز به پیروزی نوینی دست مییابد، شروع ساختمان کارخانجات ذوب آهن آریامهر و بنیان گذاری این طرح عظیم صنعتی ملی ایران ورق زربین دیگری است که بتاریخ نوین ایران زمین اضافه میگردد (صحیح است)

صنایع ذوب آهن که نمودار تحول شگرف و عظیم کشور ما در کنار تحولات دیگر اجتماعی ناشی از انقلاب مقدس شاه و مردم بوده و در اثر درایت و همت والا و اراده رهبر کبیر ایران فعل در آمده است ملت ایران را از نعمت هر چه بیشتر آزادی مادی و معنوی بخصوص در زمینه استقلال اقتصادی و سیاسی برخوردار نموده و از فرآوردهای صنعتی سایر کشورها بی نیاز و مستغنی میسازد و از افتخارات عصر انقلاب بشمار میآید (صحیح است)

در این روز تاریخی و بزرگ که بی شک نقطه عطف تاریخ کهن ایران بوده و تا ابد ایران باقی است ملت ایران سیاستگذار شاهنشاه ترفیخواه خود خواهد بود، با تشریف فرمائی شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی نیکوکار فرح پهلوی به محل کارخانه که در ریز لنگران اصفهان واقع است، حضور عده از رجال و شخصیتهای مملکتی و هزاران نفر از اهالی محل مزایم با شکوهی بر گذار شد (صحیح است)

شاهنشاه آریامهر پس از بازدید نمایندگان که در محل کارخانه تشکیل شده بود با دست مبارک نخستین لوحه زرین یادبود را که روی آن شرح زیر نقش شده بود: «بیاری ایزد توانا، ما محمد رضا پهلوی آریامهر شاهنشاه ایران نخستین کارخانه ذوب آهن ملی ایران را بنام آریامهر بنیاد نهادیم» بدر داخل جمعی در دل زمین جای دادند و طلسم نیم قرن ذوب آهن ایران بدست توانای رهبر انقلاب ایران شکسته شد و یکی از آرمانهای ملی و آرزوهای دیرین هر ایرانی جامعه عمل پوشید

در اولین روز بزرگترین اقدام برای صنعتی کردن کشور انجام شد که باعث افتخار و سربلندی هر ایرانی است (صحیح است)

در آن هنگام که شاهنشاه آریامهر با قیافه مصمم و شادمان بیاری خداوند متعال باریختن سکه های زر و سیم در محل نصب کوره بزرگ اجازه بتون ریزی اولین کارخانه ذوب آهن ملی ایران را صادر فرمودند اشک شوق در چشم همه آتاهائی که در این مراسم تاریخی و باشکوه شرف حضور داشتند حلقه زده بود و همه بکدل و یک زبان مانند کلیه هموطنان خود دوام عمر و بقای سلطنت شهربار عادل و سعادت و سلامتی خاندان جلیل پهلوی را که برای ملت ایران منشا خیر و برکت بوده اند خواستار شدند (صحیح است)

تکمیل شادی بیکران مردم فرمایشات مهربانه و قاطع شاهنشاه آریامهر بود که در این موقع دربار سیاست مستقل ملی و خلیج فارس و افزایش تولید نفت و استقلال رأی ملت ایران برای اخذ هر گونه تصمیم و مسائل مهم دیگر بگوش جهانیان رسید. این فرمایشات ملوکانه که مانند همیشه از قلب فرزند ملت ایران الهام گرفته بود در اقصی نقاط کشور در دل کوهها و در دشتهای وسیع ایران طنین انداز شد و با موجی از احساسات پر شور ملت ایران

با غریب و جاوید شاه - زنده باد محمد رضا شاه پهلوی استقبال شد و این امواج سرور و نشاط و شادوستی و میهن پرستی ملت بخارج از مرزها در تمام دنیا منعکس گردید و ندا در داد که خواست شاه خواست ملت ایران است (صحیح است) و بیونید شاه و ملت ناگسسته است (صحیح است) همه ما در مقابل رهبری که تمام اوقات گرانهای خود را در سفر و حضر مصروف اعتلای نام میهن و بهبود زندگانی و آسایش ملت خود نموده و میبایمند سر تعظیم فرورد میآوریم (احسنت)

پادشاهی که چون بدری دلسوز و مهربان هنگام بازدید از منطقه ساختمانهای موقت اداری و فنی و مسکونی کارکنان کارخانه در میان کارکنان تشریف برده و از حال و زندگی زن و مرد و بزرگ و کوچک جويا شدند. در این هنگام کلیه کارکنان و کارگران کارخانه بدور پدر تاجدار خود حلقه زده بودند و اشک

شوق و ایمان بشاه و میهن از چشمان آنها جاری بود و احساسات پر شور و غریب شادی و فریاد جاوید شاه تمام فضای محل کارخانه را گرفته بود.

در خانمه عرایض با استحضار همکاران محترم میرسانم که ظرفیت این کارخانه عظیم برای تولید ۶۰۰ هزار تن فولاد خام در سال پیش بینی شده و قابلیت توسعه و تولید ۱۲۰۰۰۰۰۰۰ یک میلیون و دوست هزار تن را دارد که ناسه سال آینده انشاء الله مورد بهره برداری قرار میگیرد و طبق طرح تصویبی جمعا ۷۱۱۰ نفر پرسنل آن خواهد بود که از این عده ۱۰۳۰ نفر مهندس و کمک مهندس و ۳۴۰ نفر کارمند اداری و حسابداری و ۵۷۴۰ نفر کارگر و تکنیسین خواهد بود.

خوشبختانه دولت حزبی ما دولت جناب آقای هویدا با سعی و اهتمامی که میذول میدارد مقتضی است که مجری اوامر و منویات شاهنشاه آریامهر در پیشرفت کلیه امور عمرانی - کشاورزی و بهداشتی و صنعتی کشور بوده و میباشد و سعادت آنرا داشته است که همواره اجرای انجام این طرح عظیم صنعتی و اقدام تاریخی باشد. توفیق خدمتگزاری بیشتری را برای دولت و همکاران محترم مستاب داشته و امید است که الزامات این طرح نسل فعلی و نسلهای آینده بهترین وجهی برخوردار شوند. از توجهی که فرمودید بسیارمکرم (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای مصطفوی نائینی تشریف بیاورید. **مصطفوی نائینی** - با اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی خانها و آقایان نمایندگان محترم اجازه میخواهم از دوروز تاریخی و پر افتخار هفته اخیر که برای همه ملت ایران بسیار گرامی بود مطالبی عرض بکنم روز ۲۳ و روز ۲۴ اسفند.

قبل از ظهر روز بیست و سوم اسفند یکی از بزرگترین آرزوهای ملت ایران یعنی شروع صنعت عظیم ذوب آهن با نصب لوحه زرین و اجازه شروع بتون ریزی کوره فولاد سازی از طرف رهبر بزرگ ایران اعلیحضرت همایون شاهنشاه تحقق یافت.

تزدیک نیم قرن بود که ملت ایران در آرزوی ایجاد صنعت ذوب آهن یعنی صنعت مادر که نقطه عطف و تحول

زندگی اقتصادی است روز شماری میکرد رضا شاه کبیر مقدمات این کار بزرگ را فراهم ساخته بود ولی جنگ خانمانسوز جهانی و سپس عوارض ناشیه از جنگ و عدم ثبات کشور مانع انجام این کار شد تا پس از انقلاب بزرگ اجتماعی شاه و ملت این آرزوی ملتی بدست رهبر خردمند ما صورت عمل بخود گرفت و در روز ۲۳ اسفند عملا کلیه های اساسی ذوب آهن شروع گردید. بنده که در خدمت هیئت رئیسه محترم مجلس و نمایندگان استان اصفهان ناظر تشریفات نصب لوحه زرین ذوب آهن و شروع بتون ریزی کوره بزرگ فولاد بوده از نزدیک میدیدم که هزاران نفر مردم شادوست و وطن پرست اصفهان از شادی و نشاط در پوست خود نمیگنجیدند (صحیح است) تر بد نیست که این جشن و سرور مخصوص مردم اصفهان نبود زیرا صنعت ذوب آهن نه تنها تحولی عظیم در صنعت ایران ایجاد میکند و نه تنها استانهای کرمان و اصفهان و یزد را زنده میسازد و نه تنها موجب صنایع بزرگ و سنگین دیگری در کشور میشود که ما را در ردیف کشورهای صنعتی بزرگ قرار میدهد بلکه آنچنان شاهکار تاریخی است که میتوان گفت فرنها اسف چنین قدم بزرگی برداشته نشده است (صحیح است) این کار عظیم نه تنها از لحاظ اقتصاد و صنعت قیافه کشور ما را عوض میکند بلکه اهمیت اساسی آن این است که بدین نشان میدهد ایران با رهبری پیشوائی خردمند و با تدبیر داری آنچنان سیاست مستقل ملی شده که بفرموده شاهنشاه آریامهر تصمیمات در ایران و بخاطر ملت ایران گرفته میشود (صحیح است).

بهر حال روز ۲۳ اسفند در تاریخ آینده یکی از مبارکترین و میمونترین ایام زندگی ملت کهن بیابان ایران شمرده خواهد شد.

و با آنکه در عصر آریامهر روزهای پر افتخار زیادی داریم که بارهبری پیشوای گرامی ما در شئون مختلف زندگی مردم ایران قدمهای انقلابی و بی سابقه برداشته شده ولی بدون تردید روز ۲۳ اسفند در بین این ایام پر افتخار اهمیت و عظمت خاصی دارد (صحیح است) در آن روز پس از آنکه هزاران نفر مردم روشنفکر و طبقات مختلف فرنگیان کشاورزان - کارگران اصفهان سخنان متین و مستدل

شاهنشاه را با آن قدرت و استحکام که ناشی از سیاست مستقل ملی و صراحت لهجه و شجاعت اخلاقی خاص ایشان است ننمیدند از شدت غرور ملی غرق در شوق و مسرت گردیدند و این خوشحالی از قیافه فرد فرد آنها خوانده میشد نشان میداد که همگی از جان و دل سخنان رهبر خود را نایب میکنند (صحیح است) (شیخ الاسلامی - همه ملت ایران نایب میکنند)

با اجازه نمایندگان محترم استان اصفهان من این اقدام شکر و سیاسی و اقتصادی را از طرف مردم آن استان به رهبر عالیقدر ملت ایران و به قهرمان بزرگ شکستن طلسم پنجاه ساله تبریک میگویم و از خداوند متعال مسئلت دارم که شاهنشاه ما همواره از گزند حوادث مصون بمانند (انشاء الله) و در تحقق اهداف مقدس خودشان که آسایش ملت ایران است توفیق حاصل فرمایند (انشاء الله).

مردم ایران در حالیکه از اقدام بزرگ تاریخی بیست و سوم اسفند غرق در شادی میباشند در روز ۲۴ اسفند که سالروز تولد شاهنشاه فقید رضا شاه کبیر است در سراسر کشور بیاد آن مرد بزرگ و بخاطر آرزوییکه آن سردار ملی برای سعادت ملت خود و از آن جمله ایجاد ذوب آهن ایران داشت برای او طبل آمرزش کردند و از خداوند مسئلت نمودند که روح آن شخصیت بزرگ که بانی ایران نوین بود و مقدمات گشایش ابواب سعادت ملت ایران را فراهم ساخت همیشه شاد و با ارواح اولیای دین قرین باشد. اگر رضا شاه کبیر به آرزوی خود که ایجاد ذوب آهن و بی نیازی ملت ایران از کالاهای و صنایع خارجی بود نرسید خداوند این اقدام بزرگ و تاریخی را بدست فرزند برومند ایشان شاهنشاه آریامهر عملی ساخت تا نسلهای آینده نه تنها به رهبر انقلاب ایران درود بفرستند بلکه تسلیات پدیری را که چنین فرزند برومندی برای ملت خود باقی گذارد ستایش کنند (آفرین).

رضا شاه کبیر برای ایجاد امنیت در کشور که تا قبل از او به بدترین وضعی دچار هرج و مرج بود و برای بنیانگذاری ارتش نیرومند ایران زحمات و فداکاریهای زیادی متحمل گردید. همین دشتی که اکنون صنعت ذوب آهن ایران در

آن پایه گذاری میشود و در محل به صحرای طیس معروف است مأمن راهزنان و دزدان اطراف اصفهان بود و هنوز بسیاری مردمیکه بیاد دارند هیچ ذیحیاتی قدرت نداشت سلامت از آن اراضی عبور نمایند و از شر دزدان مصون بمانند ایجاد راه آهن، تأسیس دانشگاه و در حقیقت شروع تربیت نسل روشن فکر کنونی که اکنون در اجرای هدفهای انقلابی شاهنشاه آریامهر کوشا میباشند و بسیاری از اقدامات تاریخی دیگر از افتخارات سردار بزرگ می بود که هنگام عزیمت از زاد و بوم خویش فقط مثنی خاك وطن را با خود به کشتی برد و تا آخرین دقیقه حیات خود در فکر سعادت ملت خویش بود (احسنت) و امروز پرورش آرام و شاد است که فرزند خلفش با نبوغ فوق العاده خود صدها مرتبه بیش از آنچه در آن زمان حتی بعنوان آرزو ممکن بود فکر کنند قدمهای عملی برای رفاه ملت ایران برداشت و عصر جدیدی در زندگی سیاسی و اقتصادی ایران آغاز کرد خداوند روح آن سردار بزرگ که این چنین فرزند برومند و رهبری خردمند برای ملت ایران بجای گذارد همواره شاد بدارد (انشاء الله) و به پیشوای ملت ایران و بانی تحولات عظیم و انقلابی عصر ما شاهنشاه آریامهر شگادت و سلامت عنایت فرماید (انشاء الله) تا به یمن تدبیر و همت بلندش ایران به آن مجد و عظمتی که شایسته تاریخ باستانی ما است نایل گردد (احسنت).

در چنین روزیکه تمام نمایندگان گانی که در اینجا صحبت میکنند از بزرگ کار اساسی و بزرگ سخن میرانند شاید خیلی مناسب نباشد که من در جمع بیک مسئله جزئی در پایان عرض صحبت بکنم ولی چون ارتباط با کار ذوب آهن داشت ناچارم عرض نمایم که آن محترم برسانم نمایندگان استان اصفهان و اعضای محترم هیئت رئیسه که در اصفهان برای ذوب آهن تشریف داشتند ...

رئیس - آقای مصطفوی وقت شما تمام است.

مصطفوی نائینی - بهر صورت چون جناب آقای رئیس مستحضرنه که من میخواهم از پذیرائی ذوب آهن نه پذیرائی خودمان زیرا ما در آنجا مهماندار بودیم از بر خورد ما مورین ذوب آهن با نمایندگان کله بکنم ولی

چون جناب رئیس امر فرمودند که صرف نظر کنم. رئیس - اگر تقصیری باشد در آینده رفع میشود.

مصطفوی نائینی - بنابر این بنده با مر ریاست محترم مجلس شورای ملی صرف نظر میکنم و عرض میکنم فقط ما این افتخار را میخواستیم که در شرایطی حضور اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بگوئیم که اعلیحضرت نامزد استان اصفهان بسیار بسیار شایقند با کمال میل و با تمام قاب خاکبای شمارا سر مه چشم خودشان بکنند که چنین افتخار بزرگی بملت ایران و بخصوص مردم اصفهان عطا فرمودید این فرصت آنجا بما داده نشد و از این کله بنا به امر ریاست محترم مجلس شورای ملی صرف نظر میکنم ولی باید عرض کنم نظم و ترتیبی که بوسیله استاندار و قوای انتظامی آنجا حفظ شده بود قابل تقدیر است زیرا با وجودی که در اثر باد و طوفان بسیاری از برنامه ها بهم خورد تمام نکات را ما مورین انتظامی قبلا پیش بینی کرده بودند و من از آن قسمت فقط از حسن مراقبت استاندار ما مورین انتظامی کمال تشکر را دارم (احسنت).

رئیس - آقای صائب تشریف بیاورید. صائب - با اجازه مقام ریاست خانمها و آقایان نمایندگان محترم

هفته ای که گذشت مردم ایران زمین و بالاخص اصفهان روزهای با افتخار و پر شور و راهزگرار میکردند زیرا مجموعه ای از خوشبختیها و شادکامیها و ترکیبی از افتخارات گذشته و آینده در کنار یکدیگر اصفهان را برای تجلی خود انتخاب کرده بودند. ایام مسعودی بود زیرا در این ایام همزمان با فرا رسیدن سال نو و سنت ملی نوروز جمیشدی و ایامیکه مردم ایران خود را برای استقبال این عید بزرگ ملی آماده میکردند و ایرانیان موحد و متحدین در فاصله بر گذازی مراسم مذهبی دو عید بزرگ اسلامی اضحی و غدیر خم با خدای بزرگ راز و نیاز داشتند و در ساعات و دقائقیکه کارگران شریف ایرانی سالروز تولد رضا شاه کبیر بنیانگذار ایران نوین و روز کارگر را جشن میگیرند افتخار تازه ای اصفهان را نصیب آمد و تاریخ زربین کشور ما در مسقط الرأس کلاه آهنگر بر کتی جاویدان اضافه ساخت و شاهنشاه آریامهر اراده ما کلنگ شهر یولاد را بر زمین زدند (احسنت).

این فرصت موجب شد که مردم اصفهان را از افتخاری بزرگ و نعمتی عظیم یعنی دیدار و زیارت شاهنشاه داد گستر و علیاحضرت شهبانوی گرامی ایران که آرزوی قلبی هر ایرانی زاده است بهره مند نمایند (صحیح است). گرچه مدت اقامت اعلیحضرتین در این مسافرت کوتاه و محدود بود و مردم حق گذار اصفهان کوشش داشتند که در این زمان کوتاه با جان و دل احساس قلبی خود را در برابر این همه موهبت تقدیم بدارند مع هذا قلب مردم اصفهان که مانند دیگر هموطنان ما لامسال از مهر و عشق بشاهنشاه است با این دیدار آرامش نپذیرفت و آتش عشق نهفته آنانرا به رهبر عالیقدر ایران زمین افروخته تر ساخت و اکنون قاطبه مردم اصفهان یکدل و یک زبان این استدعا را دارند که شاهنشاه برای شروع ساختمان دانشگاه صنعتی آریامهر بار دیگر اصفهان را بقدم مزین فرمایند و در زمانی بیشتر این افتخار را برای مردم اصفهان فراهم آورند که احساس قلبی خویش را در میان گذارند و با تمام وجود مکنونات قلبی خویش را در پاس این همه محبت و عنایت بعرض همایونش رسانند.

نمایندگان محترم استحضار دارند که اصفهان کهن چون هر جهان پدید آمده ای دیگر آبدیده شده و در حالی که گنبد های نیلگونش افتخارات دوران مجد و عظمت صفویه را بنیاد می آورد و پیش از آن مفر حکومت دیالمه و سلجوقیان بوده است و تحولات صنعتی دوران اعلیحضرت فقید رضاشاه کبیر و پیشرفتهای و ترقیات اینام سلطنت شاهنشاه آریامهر این امکان را بیشتر فراهم آورده اصفهان در مجاورت مجموعه افتخارات گذشته افتخار دیگری را به خود اختصاص داده که با همه آنها برابر می کند و آن انجام آرمان ملی ملت ایران صنعت ذوب آهن میباشد (صحیح است) و بدین سبب این منطقاً چنان اصلت فطری و ذاتی یافته است که بیش از هر جای دیگر خود را مستعد و شایسته تحولات عظیم قرن میشناسید و میخواهد جنگی از افتخارات تاریخ طولانی کشور را در دامان خود فراهم آورد ذوب آهن که نشانه بزرگ قدرت فکری پیشوای خردمند ملت ایران است در زمینی بمساحت مقصد هکتار بنامیشود ظرفیت تولید آن در مرحله اول پانصد و پنجاه هزار تن و

در هر جلسه ۱۰۰ میلیون و دو بیست هزار تن و قابل توسعه تا سه میلیون تن خواهد بود که بالغ بر بیست هزار شغل ایجاد خواهد کرد بنابراین بحقیقت میتوانیم بر خود ببالیم که با طریق اصلاحات انقلابی و با شیرازه بندی کتاب صنعت و هنر و فعالیت با مال مرفقی دنیا همگام شده و با سعی و جدیت و فداکاری پیشوایان انقلاب داوای سیمائی غرور آمیز شده ایم (احسنت) این اقدام در هنگامی که مرحله عمل نزدیک میشود که شبکه عظیمی از راه آهن و گاز و دیگر امکانات در خدمت این برنامه بزرگ قرار میگیرند که طبقه کشاورز اصفهان نیز قبلاً بعنوان ملوکانه متمتع شده و سدا زنده رود با سرعتمی قابل تحسین میرود که اراده دوران آریماهر را به نسل آینده ایران زمین باز گو کند. برنامه های آنچنان عظیم که شاهنشاه بزرگ صفوی ایجاد توئل کوهرنگ را وجه همت قرار داده بود ولی توفیق حاصل نکرد و اکنون اضافه بر ایجاد توئل کوهرنگ سد عظیم شاه عباس کبیر در دوران پهلوی، اصفهان را بکمال برکت و نعمت میرساند و برای حق شناسی از پادشاه سلف بحکم هماهنگی خدمت این دوران نیز بنام شاهی که این آرزو را در دل می پروراند نامگذاری میشود. این نهایت بزرگواری و جوانمردی است که پادشاهی خدمت دوران سلطنت خود را بنام پادشاه سلف نامگذاری میکنند که او را در انجام چنین برنامه های علاقمند یافته است یقین داریم در آن هنگام که لوحه طلائی کارخانه ذوب آهن بدست مبارک معظم له در دل صحرای طبس قرار میگرفت همه ارواح طیبه و روح سلاطین بزرگی که سالیان دراز در این کشور کهن سلطنت میکردند مؤید پیشوای ما بودند و آرزوی موفقیت و وارث تاج و تخت کیان ما میکردند که اینسان و در زمانی کسوتناه ایران را بان درجه از تعالی رسانید که هر مورداً آن برای آنان در شمار آرزو قرار داشت (صحیح است)

من نمیدانم بچه زبان و بیان آن لحظات هیچان آور و غرور آمیز را توصیف کنم و آن صحنه های ملکوتی

در مورد تبصره ۱۶ چون دولت پس از مطالعه بیشتر چنین صلاح دانست که اصولاً این تبصره حذف گردد و از آنجا که دولت میتواند در هر یک از مراحل تصویب لایحه تمام یا قسمتی از آنرا مسترد دارد در مجلس سنا تبصره مذکور را مسترد و در کمیسیون بودجه نیز آقای وزیر دارائی استرداد این تبصره را تأیید نمود بنابراین حذف تبصره مذکور مورد تأیید قرار گرفت.

در مورد تبصره ۲۲ چون اظهار ملاحظاتی مجلس سنا قبلاً در کمیسیون بودجه مطرح و علی الاصول مورد توافق بود با توجه به توضیحات آقای وزیر دارائی نظرات مشورتی مجلس سنا مورد موافقت قرار گرفت و همچنین قسمتی از سایر اصلاحات مجلس سنا را که بموجب شرح بیوست مشخص گردیده تأیید و تصویب نمود ضمناً در مورد تبصره ۲۹ الحاقی مجلس سنا چون تبصره جدیدی بود که قبلاً مراحل شور قانونی خود را در کمیسیونهای مربوط و جلسه علنی مجلس شورای ملی طی نکرده بود حذف گردید. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. رئیس کمیسیون بودجه - مرتضوی

قانونی متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور

۴ - تصویب صورت جلسه های صبح شنبه ۱۹

و سه شنبه ۲۲ اسفند

رئیس - صورت جلسه های صبح شنبه ۱۹ و سه شنبه ۲۲ اسفند خدمت خانم ها و آقایان توزیع شده است نسبت به این صورت جلسه ها نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه ها تصویب میشود.

۴- طرح و تصویب گزارش کمیسیون بودجه

راجع به اصلاحات مجلس سنا در لایحه

قانونی متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور

و ابلاغ بدولت

رئیس - خدمت همکاران عزیزم لازم است بعرض برسانم که روز پنجشنبه گذشته لایحه متمم بودجه از مجلس سنا بمجلس شورای ملی رسید و چون در آنروز جلسه نداشتیم بعلت اینکه چند تبصره در این متمم بودجه بود که طبق آنها حقوقی به اشخاصی تعلق میگرفت و اگر امروز این لایحه تصویب نمیشد اشخاص نمیتوانستند تا قیلاً از عید از حقوقشان استفاده کنند بنده تصور کردم شاید همکاران مایل باشند که این مورد گرچه با آئین نامه موافقت کامل ندارد همین امروز مطرح بشود (صحیح است) و با اجازه خانمها و آقایان اظهار ملاحظاتی سنا را به کمیسیونها ارجاع نمودم خانمها و آقایانیکه مصلحت میدانند گزارش کمیسیونهای مربوط به این متمم بودجه را در همین جلسه مطرح کنیم خواهش میکنم قسام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد. بنابراین گزارش کمیسیونهای مربوط راجع به متمم بودجه سال ۱۳۴۶ مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه ۲۴ اسفندماه ۱۳۴۶ با حضور آقای دکتر آموزگار وزیر دارائی و آقای قوام صدوری معاون وزارت دارائی و آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد لایحه شماره ۴۹۹۶۰-۲۵/۱۲/۱۳۴۶ راجع بمتمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور را که برای اظهار ملاحظاتی بمجلس سنا ارسال و اصلاحاتی در آن بعمل آمده بود مورد رسیدگی قرار داد.

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود از محل افزایش درآمد سال بخاری مبلغ ششصد و چهل و نه میلیون و ششصد و سی و یک هزار ریال اضافه اعتبارات مورد نیاز وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی را بشخص فهرست ضمیمه تأمین و با رعایت مقررات و قوانین مربوط پرداخت نماید.

تبصره ۱ - نقل و انتقال اعتبارات مواد هزینه و برنامه های مربوط بودجه همکاری عمران منطقه ای (رودف ۹۰۸ بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور) با موافقت نخست وزیر مجاز است.

تبصره ۲ - در تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور عبارت «... از محل مسا به التفاوت درآمد و هزینه ...» به «... مازاد درآمد ...» تبدیل میگردد و اعتبار مربوط تا پایان خردادماه ۱۳۴۷ قابل تعهد مصرف است.

تبصره ۳ - دوره عمل تبصره ۱۰ قانون بودجه سال

۱۳۴۶ کل کشور تا پایان خردادماه سال ۱۳۴۷ تمدید میشود. همچنین وزارت آموزش و پرورش اجازه داده میشود کسری اعتبارماده ۱ بودجه مصوب سال ۱۳۴۶ خود را از محل صرفه جوئی سایر اقلام بودجه سال ۱۳۴۶ وزارت آموزش و پرورش تأمین و اسناد آنرا بهزینته قطعی منظور نماید.

تبصره ۴- وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت مجازند فرس ایران و کالاها و اشیاء تزئینی کار هنرمندان و کارگران ایرانی را با تصویب هیأت وزیران و در حدود اعتبارات مصوب سنواری خود خریداری نمایند.

تبصره ۵- بوزارت دارائی اجازه داده میشود تا مبلغ دو میلیون پنجاه هزار ریال اسناد مربوط به ساختمانهای جنگ ژاندامری بوشهر را که اعتبار آن از محل بودجه سال ۱۳۴۵ ژاندامری کل کشور تأمین شده است با احراز رعایت مقررات سازمان برنامه به هزینه قطعی منظور نماید.

تبصره ۶- اجازه داده میشود آن قسمت از مطالبات وزارت دارائی بابت اصل مالیات حقوق سالهای از ۱۳۳۷ تا پایان ۱۳۴۵ کارکنان دبیرستان البرز و دانشگاه ملی تهران و دانشگاه پهلوی و شرکت برق منطقه‌ای تهران و سازمان آب تهران و سازمان مستقل چاپخانه دولتی و کارخانه شیرباستوریزه و سازمان مهندسی خلیج و شرکت سهامی کل معادن و ذوب فلزات را که وصول نشده جمعاً و خرجاً از محل درآمد عمومی سال ۱۳۴۶ واریز نمایند و از مطالبه جرائم دیون برگرد مالیاتهای مذکور صرف نظر گردد.

تبصره ۷- بوزارت جنگ اجازه داده میشود تا مبلغ دو بیست و پنج میلیارد (۲۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال اعتبارات ساختمانی منظور در قانون افزایش هزینه های نظامی و دانشگاهی مصوب پستیم تیرماه ۱۳۴۶ و تا مبلغ ۱۵۶۶۶۰۰۰۰ ریال اعتبار ساختمانی از محل اضافه اعتبار منظور در تصویب نامه شماره ۲۸۶۹۲ مورخ ۱۳/۷/۱۳۴۶ مطابق مقررات مالی و تعاملاتی سازمان برنامه برای ساختمانهای مورد نیاز وزارت جنگ بصرف برساند.

تبصره ۸- برژاندامری کل کشور اجازه داده میشود تا مبلغ هشت میلیون ریال اعتبار منظور در ماده ۱۰ بودجه خود را طبق مقررات مالی و تعاملاتی سازمان برنامه بصرف برساند.

تبصره ۹- بوزارت فرهنگ و هنر اجازه داده میشود تا مبلغ ۶۶۰۰۰۰۰ ریال اسناد هزینه علی الحساب تا آخر سال ۱۳۴۴ خود را از محل صرفه جوئی بودجه سال ۱۳۴۴ بهزینته قطعی منظور دارد.

تبصره ۱۰- بعنوان ردیف ۱۷۱/۱ بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور عبارت از تعهدات اضافه میشود.

تبصره ۱۱- بردیف ۱۷۲ قسمت هزینه بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور بعد از عنوان «مؤسسه آشناسی» کلمه «کمک» اضافه میشود.

تبصره ۱۲- بوزارت جنگ اجازه داده میشود مبلغ ۱۱۶۸۸۰۶۰۰۰ ریال اعتبارات برنامه ۲۱۴۰۰ (ساختمان) را که تا آخر سال مالی ۱۳۴۶ ایجاد تعهد نموده تا آخر اسفندماه ۱۳۴۷ مصرف و پرداخت نماید.

تبصره ۱۳- بوزارت راه اجازه داده میشود مبلغ ۲۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال وجوه دریافتی از محل اعتبار بودجه سال ۱۳۴۶ وزارت جنگ بابت بهای زمین و ساختمان اداره اشان فارس را در سال ۱۳۴۷ جهت تهیه زمین و ساختمان اداره مذکور بصرف برساند.

تبصره ۱۴- به وزارت جنگ اجازه داده میشود اسناد هزینه مربوط به مبلغ ۱۳۰۸۶۳۷۳ ریال که طبق قرارداد منعقد شده با شرکت ساختمانی ریما از محل اعتبارات ساختمانی بودجه سال ۱۳۴۴ پرداخت شده و انجام کار در سنوات بعد صورت گرفته بحساب هزینه قطعی منظور نماید.

تبصره ۱۵- بوزارت دارائی اجازه داده میشود مطالبات خود را بابت مالیات مقاطعه کاران از محل سی میلیون ریال طلب سازمان مسکن بابت ساختمانهای کوی کن واریز و مابقی را سازمان مذکور پرداخت نماید.

تبصره ۱۶- از تاریخ تصویب این قانون ماده ۹

تبصره ۱۹- مفاد تبصره ۵۹ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور و تبصره ۶۳ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور شامل کالاهای نیز میباشد که از طرف وزارت آب و برق وزارت آبادانی و مسکن بوسیله بیمانکاران مربوط وارد شده بنا خواهد شد مشروط بر اینکه در هر مورد وزارتخانه‌های فوق رسماً با ذکر مشخصات دقیق و جزئیات کالاهای وارده گواهی نمایند که در قرارداد های منعقد حقوق و عوارض کمر کمی و سود بازرگانی متعلق بعهد وزارتخانه مربوط میباشد.

تبصره ۲۰- شرکت سهامی تأسیسات جهانگردی در مورد تجهیز تأسیسات جهانگردی از شمول مقررات تبصره ۲۸ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ مستثنی میباشد.

تبصره ۲۱- بوزارت آموزش خارجه اجازه داده میشود مبلغ بیست میلیون ریال مانده اعتبارات ساختمانی سنوات ۱۳۴۴ و ۱۳۴۵ نمایندگیهای شاهنشاهی خارج از کشور را تا آخر اسفندماه ۱۳۴۷ تعهد و بصرف برساند.

تبصره ۲۲- از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۴۷ مقررات مربوط به ۰۵٪ اسفالت بشرح زیر اصلاح میشود:

۱- عوارض مزبور شامل کلیه وسائط نقلیه موتوری اعم از وارد شده بکشور یا مونتاژ یا ساخته شده در کشور به استثنای اتوبوس و مینی بوس و سه چرخه بارکش و موتور سیکلت و دوچرخه موتوری خواهد بود.

۲- نرخ عوارض مزبور در مورد اتومبیلهای سواری وارد شده و سواری بیابانی وارد شده به ده درصد افزایش مییابد.

۳- وسائط نقلیه ساخته و یا مونتاژ شده در داخل کشور که بخارج صادر شود از پرداخت عوارض موضوع این تبصره و همچنین وسائط نقلیه فوق الذکر و صفحات گرامافون که از کشور صادر گردد از پرداخت مالیات موضوع ماده واحده قانون اقدامات از اتومبیلهای سواری و صفحات گرامافون مورخ ۲۸ اسفند ۱۳۴۵ معاف خواهد بود.

۴- اتومبیلهای مأموران سیاسی خارجی و کارشناسان خارجی مأمور از طرف سازمانهای بین المللی که تاکنون بموجب مقررات مربوط از عوارض معاف بوده اند کماکان معاف خواهند بود.

قانون واگذاری معاملات ارزی مصوب ۲۴ اسفند ماه ۱۳۳۶ و همچنین ماده ۹ قانون تشویق صادرات مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۳۳ لغو و بدولت اجازه داده میشود برابر ۴ در صد مبلغ مورد سفارش برای واردات کالا بنام حق ثبت سفارش بوسیله بانک مرکزی ایران دریافت نماید و از کل مبلغ وصولی ده در صد را بجای درآمد موضوع تصویب نامه شماره ۷۲۸۶ مورخ سیزدهم تیرماه ۱۳۳۶ هیأت وزیران برای خدمات صحتی در پایان هر ماه بالمناصفه بجمعیت شیر و خورشید سرخ ایران و سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی پرداخت نماید و بقیه را بدرآمد عمومی کشور منظور دارد. مفاد این تبصره شامل کالا های وارده بر اساس قانون جلب و حمایت از سرمایه های خارجی نمیشود. در صورتیکه تمام یا قسمتی از کالاهای مربوط به سفارش ثبت شده بکشور وارد نگردد بهمین نسبت حق ثبت سفارش دریافتی از درآمد های جاری مربوط به این تبصره مسترد میگردد بشرط آنکه اختلاف بین مبلغ مورد سفارش و کالاهای وارده بیش از ده در صد مورد سفارش باشد.

تبصره ۱۷- مفاد تبصره ۲۲ قانون بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور شامل وظیفه پرداخت به عائله مستخدمانی که بمجرومیت از حق اجتماعی محکوم شده اند (جمع پرداختی بفاصله) مستمری بگیران و وظیفه بگیرانی که مستخدم دولت نبوده اند و همچنین شهریه بگیران اعم از اینکه مستخدم دولت بوده یا نبوده اند و افزامندان بازنشسته و معلول ارتش شاهنشاهی و مستمری بگیران آنها نیز خواهد بود. حقوق معلولیت کلیه معلولین مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی اعم از کادر ثابت یا وظیفه که حقوق آنان کمتر از سه هزار ریال باشد تا میزان سه هزار ریال ترمیم و از محل درآمد صندوق بیمه مربوط قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۱۸- بوزارت دارائی اجازه داده میشود هزینه تهیه و چاپ انواع گذرنامه را از محل اعتبار هزینه های انتفاعی کشور و تعهدات منظور در بودجه کل کشور پرداخت نماید.

۵ - اتومبیلهای سواری ساخته شده در کشور که برای تاکسی و کرایه شماره گذاری میشوند از پرداخت عوارض مزبور معافند.

۶ - اتومبیلهای مشمول معافتهای مذکور در این تبصره در موقع تبدیل نوع شماره آنها مشمول عوارض خواهند بود.

۷ - مأخذ احتساب عوارض موضوع این تبصره در مورد اتومبیلهای نوسواری و سواری بیابانی ام از وارداتی با ساخت یا مونتاژ داخل عبارت از بهای فروشی خواهد بود که ماز طرف وزارت اقتصاد تعیین خواهد شد. بهای فروش در مورد اتومبیلهای مستعمل بر مبنای آئین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت اقتصاد تهیه و تصویب هیئت وزیران میرسد.

تبصره ۲۳ - از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۴۷ از حق اشتراك تلفنهای خودکار در داخل شهرها مالیاتی معادل ده درصد توسط شرکت سهامی تلفن ایران وصول و به درآمد عمومی منظور خواهد شد.

تبصره ۲۴ - بمنظور توسعه و تکمیل ساختمان نخست وزیری دولت میتواند از بانک مرکزی ایران تا چهل میلیون ریال وام بتدریج اخذ نماید و چه مزبور در ده سال با بهره ۴٪ مسترد خواهد شد.

تبصره ۲۵ - مؤسسات دولتی و وابسته بدولت مجازند در مورد هزینه های سرمایه ای خود طبق آئین نامه معاملاتی سازمان بر نامه عمل کنند.

اعتبارات ردیف شماره حسابهای ۲۱۲۵۰ - ۲۱۳۱۰ - ۲۱۳۲۰ - ۲۱۴۱۰ و ۲۱۴۲۰ بودجه هزینه وزارت جنگ از نظر رعایت مقررات فوق هزینه های سرمایه ای تلقی میشود.

دولت مکلف است طی سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه جامعی برای کلیه معاملات سازمانهای دولتی و مؤسساتیکه با سرمایه دولت اداره میشود تهیه نموده و بمجلس تقدیم نماید.

تبصره ۲۶ - مصرف کلیه اعتباراتی که در اختیار شورای مرکزی جشن بیست و پنجمین سده بنیاد گذاری

شاهنشاهی ایران گذارده میشود مشمول تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی نبوده و بر اساس آئین نامه ای که بتصویب شورای مزبور رسیده تا پایان سال جشن قابل مصرف خواهد بود.

تبصره ۲۷ - در تبصره ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور پس از عبارت «... سهمیه و حق عضویت ...» عبارت «... و کمک ...» اضافه میشود.

تبصره ۲۸ - تبصره ۳ ماده ۳ قانون تأمین اعتبارات عمرانی و عمومی مصوب ۱۳۴۳ از تاریخ تصویب این قانون لغو میشود. تخفیف مربوط به خروج از کشور برای زائرین عتبات عالیات کماکان هفتاد درصد خواهد بود.

گزارش از کمیسیون داریی بمجلس شورای ملی

کمیسیون داریی در جلسه ۲۴ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور آقای دکتر آموزگار وزیر داریی و آقای قوام صدوری معاون وزارت داریی و آقای دکتر ضیائی معاون وزارت اقتصاد تبصره های شماره ۶ - ۱۶ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۸ - ۲۹ لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور را که برای اظهار ملاحظات به مجلس سنا ارسال و تغییراتی در آن داده شده بود مورد رسیدگی قرار داد و با تغییرات مجلس سنا با استثناء اضافه شدن تبصره ۲۹ به لایحه متمم بودجه موافقت نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس کمیسیون داریی - کریم اهری

رئیس - حالاً ممکن است از آقای مرتضوی رئیس کمیسیون بودجه خواهش کنم که در ارجاع تغییرات لایحه در سنا توضیحاتی بفرماید.

مرتضوی - با اجازه مقام ریاست همچنانکه نمایندگان محترم توجه فرمودند مقام ریاست لایحه ای را که برای اظهار ملاحظات بمجلس سنا فرستاده شده بود و در برگشت بمجلس شورای ملی بعنوان اظهار نظر مشورتی تغییراتی در بعضی از تبصره ها داده شده بود بکمیسیونهای بودجه و داریی مجلس ارجاع فرمودند و در جلسه ای که جناب وزیر داریی و معاون ایشان جناب آقای قوام صدوری و همچنین معاون وزارت اقتصاد تشریف

داشتند این تغییراتی که در تبصره ها بعمل آمده بود مورد بررسی دقیق قرار گرفت در گزارشی که خدمت همکاران تقدیم شده تا حدی به این تغییرات اشاره شده است بطوریکه ملاحظه میفرمائید مقداری از این تغییرات، تغییرات عبارتی و اصطلاحی بوده که بعضی از آنها را پذیرفته ایم و بعضیها را نپذیرفته ایم در سه تبصره تغییراتی کلی پدید آمده که یکی منجر بحذف تبصره شده است و در تبصره ۲۳ لایحه متمم بودجه مصوبه مجلس شورای ملی که اکنون بعنوان تبصره ۲۲ بنظر نمایندگان محترم میرسد مربوط بعوارضی است که به اصطلاح از منشأ ۵٪ اسفالت شروع میشد و قبلاً لغو و بجای آن عوارض جدیدی وضع شده بود همانطوریکه بنده در موقعیکه لایحه بودجه مطرح بود عرض کردم که دولت همیشه بنظرات نمایندگان محترم بمجلس شورای ملی احترام کامل قائل هست پس از آنکه راجع بتبصره هائیکه مربوط بعوارض در لایحه متمم بودجه بتصویب رسیده بود از طرف نمایندگان محترم چه اکثریت و چه اقلیت تذکراتی به دولت داده شد چون لازم بود که با یک تعمق بیشتر و بار بار در وقت بیشتری اگر تغییراتی لازم هست بعمل بیاید تا آنجا که بنده اطلاع دارم در کمیسیونیکه لیدرهای هر سه قرا کمیسیون و مجلس تشریف داشتند تذکرات نمایندگانی محترم مجلس شورای ملی مجدداً بدولت ابلاغ گردید در نتیجه این تغییرات که میشود گفت از طرف خود دولت بعمل آمد در مجلس سنا مطرح شد و بتصویب مجلس سنا رسید و بعد در کمیسیون داریی و بودجه مجلس شورای ملی بتصویب رسیده است در تبصره ای که مربوط است به اخذ عوارض مکالمات تلفنی اینجاست که گواهی از طرف نمایندگان محترم داده شد و در نتیجه تغییراتی بعمل آمد که این عوارض ۱۰٪ را از حق اشتراك محاسبه کنند نه از میزان صحبتی که میشود تبصره ای که حذف شده مربوط بعوارضی است که راجع برادیو و تلویزیون و ضبط صوت بود که آنرا دولت بطور کلی در مجلس سنا با استفاده از آئین نامه مجلس سنا مسترد داشت و این استرداد را در کمیسیون بودجه مجدداً تأیید کرد ما هم از نظر خود کمیسیون بودجه این استرداد را

پذیرفتیم البته اینجا آقای قوام صدوری میتوانند استرداد آنرا در جلسه علنی تأیید بفرمایند و این استرداد را ایشان میتوانند در همین جلسه تجدید بفرمایند عرض کنم که تغییراتی را که در مجلس سنا بعنوان نظر مشورتی داده شده است بنده فهرست وار بعرض خانمها و آقایان محترم میرسانم در تبصره ۱ افزایش و کاهش تبدیل نقل و انتقال گردیده است ما این اصلاح را پذیرفتیم چون موقعیکه ما بودجه ۴۷ را در کمیسیون بودجه رسیدگی میکردیم خودمان هم در کمیسیون بودجه کلمه افزایش و کاهش را بکلمه نقل و انتقال تغییر داده بودیم برای اینکه ماهیت هر دو یکی است ما هم این افزایش و کاهش را که به نقل و انتقال تبدیل شده مورد پذیرش قرار دادیم در تبصره ۴ یکی تغییراتی داده شده که بتصویب آن بانمایندگان محترم است در تبصره ۴ که بتصویب مجلس رسیده بود فقط وزارت امور خارجه و وزارت کشور اجازه دادیم که برای تزیینات سالنها و احیای نامهای آنرا که وزارت کشور خواهد ساخت میتواند از فرش ایرانی و تزییناتی که بوسیله هنرمندان ایرانی ساخته میشود تهیه کنند زیرا طبق تبصره هائیکه در بودجه های سالهای قبل بود که بنده الان خاطر من نیست که در چه سالهای بود مادولت را منع کرده بودیم از خرید فرش و وسایل تجملی در تبصره ۶ پس از کلمه ۱۳۳۷ لغایت تصویب کرده بودیم که در مجلس سنا این کلمه را فارسی کردند و گفته اند تا پایان ما هم پذیرفتیم چون کلمه تا پایان از لغایت بهتر است در تبصره ۸ مصوبه مجلس شورای ملی بعد از ماده ۱۰ و بر نامه ۲۳۵۰۰۰ چون آنچه در مجلس سنا این نظر مشورتی را دادند که چون آنچه که مورد تصویب مجلس قرار میگیرد مربوط به خود بودجه است بنا بر این ذکر بر نامه ۲۳۵۰۰۰ بگر ضرورت ندارد و تبدیل شده است بودجه خود این اصلاح عبارتی بانظر مشورتی مورد تأیید کمیسیون قرار گرفت در تبصره ۱۲ در مصوبه مجلس شورای ملی بعد از کلمه پرداخت لغت وجه آمده بود و مجلس سنا وجه را زاید دانسته ما هم پذیرفتیم و قتیکه کفایت پرداخت نمایم معلوم است پرداخت وجه نماید پرداخت چیز دیگری نیست در تبصره ۱۴ بعد از کلمه ایما در پراکنش موضوع تصویب نامه ۸۵۲۸ مورخ ۱۳۳۸/۵/۹ هیأت وزیران هست این را مجلس سنا لازم

ندانسته و حذف کرده اند و دلیلشان هم این بود که در قانون اشاره بتصویبنامه کردن صحیح نیست ما هم این استدلال را در کمیسیون پذیرفتیم (دکتر همنوردی - قربان کدامشان را نپذیرفتید آنرا بگوئید) من برای اطلاع بیشتر آقایان همه را عرض میکنم تبصره ۱۶ همانطور که عرض کردم مربوط بود به عوارض رادیو و تلویزیون و ضبط صوت که بکلی حذف شد در تبصره ۱۷ در آخر تبصره جمله قابل پرداخت میباشد تبدیل به قابل پرداخت خواهد بود گردیده استدلال هم این بود که در یک پراگراف قبل از کلمه خواهد بود استعمال کرده بودیم و استدلال این بود که باید یک تجانس لفظی وجود داشته باشد ما هم این را پذیرفتیم در تبصره ۱۹ کلمه متعلقه را بصورتی تبدیل کردند و کلمه مربوطه را به مربوط و البته ما هم مدتی است که کلمه مربوطه را ترک کرده ایم مربوط مینویسیم گویا در چاپ اشتباه شده بوده است تبصره ۲۲ بطور کلی تغییرات اساسی پیدا کرده همانطور که عرض کردم این تغییرات در نتیجه تذکراتی است که از طرف نمایندگان مجلس شورای ملی بدولت داده شده بود دولت هم پذیرفت همانطور که عرض کردم این مسائل در یک کمیسیونی بنا حضور لیدرهای هر سه فراکسیون مطرح بوده است و نتیجه تذکرات این بود که دولت این اصلاحات را در مجلس سنا پیشنهاد کرد و مورد تصویب قرار گرفت بنده نمیدانم لازم هست راجع به اصلاحاتی که در مجلس سنا در مورد تبصره ۲۲ بعمل آمده توضیح بدهم یا آقایان قرائت کرده اند (عدلی از نمایندگان - لازم نیست) بنا بر این تبصره ۲۲ بهمین ترتیبی که ملاحظه میفرمائید مورد تصویب قرار گرفت آنچه در مورد رفاه و آسایش مردم و تقویت صنایع داخلی انجام شده است این است که عوارض ۱۰ درصد را اختصاص به ماشین های وارده به مملکت داده اند و ۱۰ درصد که برای اتومبیل های ساخت داخل بوده ۵ درصد تقلیل پیدا کرده اساس تغییر همین بود است ضمناً در تبصره ۲۳ که در تاریخ تصویب این قانون در مجلس شورای ملی تصویب شده بود در مجلس سنا از تاریخ اول فروردین ۱۳۴۷ اصلاح شده این

اصلاح را هم پذیرفتیم همانطور که عرض کردم مصوبه مجلس ۱۰ درصد از مبلغ قبض بود در مجلس سنا باند کراتی که از طرف نمایندگان مجلس شورای ملی داده شد و مورد تأیید دولت قرار گرفت در آنجا ۱۰ درصد از حق اشتراک شد و بهر قبضه دو تومان تعلق خواهد گرفت اختصاص به تلفن های خودکار دادند و در شهرهایی که تلفن خودکار نیست آن ۱۰ درصد حق اشتراک را هم نخواهند پرداخت در تبصره ۲۴ مصوب مجلس شورای ملی این بود که پرداخت آن با موافقت بانک مرکزی ایران خواهد بود در مجلس سنا خواسته اند که روشن باشد این بود که گفته اند ظرف ده سال باید پرداخت بشود و بهره اش ۴ درصد است نه بیشتر در تبصره ۲۵ در آن قسمتی که در تبصره ۲۶ مصوبه مجلس شورای ملی به پیشنهاد آقای یزیشکیور تصویب شده بود یک اصلاحات عبارتی شده که مورد پذیرش کمیسیون قرار گرفت واحد را حذف کردند و یک کلمه معاملات هم اضافه شد چون آنجا نوشته بودند که برای مؤسسات دولتی با وابسته بدولت آئین نامه بیاورند این بود که کلمه معاملات در مجلس سنا اضافه شده بود و ما هم پذیرفتیم (دکتر عدل طباطبائی - منظور معاملات تنها نیست منظور محاسبات و معاملات بود) اجازه بدهید که اضافه ای که در تبصره ۲۶ و تبصره ۲۵ فعلی شده بخوانم: دولت مکلف است طی سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه واحد جامعی برای کلیه سازمانهای دولتی و مؤسساتی که با سرمایه دولت اداره میشود تهیه نموده و به مجلس شورای ملی تقدیم نماید در مجلس سنا اینطور شده دولت مکلف است طی سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه جامعی برای کلیه معاملات سازمانهای دولتی و مؤسساتی که با سرمایه دولت اداره میشود تهیه نموده بمجلس تقدیم نماید یعنی کلمه واحد کسر شده و کلمه معاملات اضافه شده است غیر از محدودهای که آقایان اجازه دادند ما چیزی اضافه نکردیم آقای وزیر دارائی در کمیسیون اظهار کردند که ما خودمان را مجبور کرده ایم تا سه ماه دیگر قانون جامعی برای قانون محاسبات عمومی تقدیم مجلس شورای ملی بکنیم مصوبه مجلس شورای ملی این بود که دولت مکلف است در طی سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه واحد و

جامعی برای کلیه سازمانهای دولتی و مؤسساتی که با سرمایه دولت اداره میشود تهیه نموده بمجلس شورای ملی تقدیم نماید بطوریکه ملاحظه میفرمائید قطعاً جناب آقای یزیشکیور هم وقتی که این پیشنهاد را عنوان کردند نظرشان این بود که این آئیننامه راجع بمعاملات وضع حساب و محاسبات باشد این بود که این را در آنجا تقریباً یک صراحتی دادند تبصره ۲۹ در مجلس سنا به لایحه متمم بودجه اضافه شده بود که در مجلس شورای ملی قبلاً عنوان نشده بود و ما در کمیسیون بودجه وقتی بحث کردیم ملاحظه شد که این تبصره ای است که مراحل خودش را در مجلس شورای ملی طی نکرده و مورد تصویب مجلس شورای ملی هم قرار نگرفته که احیاناً آنجا اصلاحاتی در مصوبه مجلس شورای ملی بعمل بیاید روی این اصل با موافقت آقای وزیر دارائی که ایشان گفتند اگر ضرورت داشته باشد ماده واحده ای بمجلس شورای ملی تقدیم خواهیم کرد اظهار ملاحظاتی مجلس سنا را حذف کردیم و گزارش را بهمین ترتیب عرض نمایندگان محترم رساندیم اگر توضیحی دیگر لازم باشد حاضرم بعرض برسانم

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید

دکتر اسفندیاری - در مورد اصلاحاتی که مجلس سنا بعمل آورده و مورد تصویب کمیسیون قرار گرفته البته در قسمتی که تذکر دارم بکلی تبصره ۴ هست که در واقع ما در دوره قبل بطور کلی خرید اشیاء تجملی و فرش و غیر ذلك را برای تمام وزارتخانه ها و مؤسسات وابسته بدولت در اینجا قذف کردیم در این تبصره ۴ وقتی که مطرح بود اول وزارت خارجه میخواست برای تزئین ساختمان جدیدی که کرده یک مقدار فرش و اثاثیه بخرد و بعد از بودجه اضافه شد که بوزارت کشور هم این قسمت عمومیت داده بشود تعمیم داده بشود و از بودجه وزارت کشور هر چه میخواهد از این اشیاء تجملی خریداری کند متأسفانه این تبصره رفته به سنا و این را تعمیم دادند بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت من نمیدانم که دولت حالا از این تبصره میخواهد چه نتیجه ای بگیرد و بنظر بنده باز دولت دارد رویه تجمل پرستی میبرد یعنی میخواهد از خرجهای ضروری بزند و بتجملات

اضافه کند بهمین دلیل رفته است در مجلس سنا موافقت کرده که این تبصره در آنجا اصلاح شده و مورد تصویب کمیسیون بودجه هم قرار گرفته است موضوع دیگری که خواستم تذکر بدهم البته در گزارشی که کمیسیون بودجه به مجلس داده یک قسمت از آنرا برای آقایان میخوانم که توجه بکنند نوشته در مورد تبصره ۱۶ چون دولت پس از مطالعه بیشتری چنین صلاح دانست که فصول این تبصره حذف گردد و از آنجا که دولت میتواند در هر یک از مراحل تصویب لایحه تمام یا قسمتی از آنرا مسترد دارد در مجلس سنا تبصره مذکور را مسترد در کمیسیون بودجه نیز آقای وزیر دارائی استرداد این تبصره را تأیید نمود بنا بر این حذف تبصره مذکور مورد تأیید قرار گرفت این قسمت از نظر من بکلی مخالف آئیننامه داخلی مجلس شورای ملی است برای اینکه تبصره ذیل ماده ۹۲ آئیننامه داخلی مجلس را برای آقایان میخوانم که نوشته آقایان وزراء میتوانند لواجبی را که بمجلس شورای ملی تقدیم کرده اند در هر مرحله از مذاکرات که باشد در جلسه علنی مجلس مسترد دارند (صحیح است) و لاغیر یعنی دولت حق نداشته که قسمتی از این لایحه را در کمیسیون مجلس سنا مسترد بدارد و بعد بیاورد بمجلس و مورد تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی قرار بگیرد (صحیح است) در سایر موارد من معذرت میخواهم شاید بشود گفت علاقمندی بسامحت هر چه اسمش را بگذارید یعنی کمیسیون و یا قیمتاتی که در مجلس هست باعث نمیشود بدولت یک آوانتهایی بدهد که مورد ندارد در این قسمت آنچه که بنده میخواهم تذکر بدهم اولاً بیج عنوان کمیسیون حق تفسیر آئیننامه داخلی را نداشته که در جائیکه نوشته دولت میتواند تمام لایحه را پس بگیرد ممکن است بعضی از آقایان اینجا بیابند استدلال کنند که بودجه یک لایحه خاصی هست و هر تبصره ای برای خودش استقلال ذاتی خاصی دارد باز دولت میتواند یکی از تبصره ها را بهتر ترتیبی که میخواهد پس بگیرد این را هم تذکر بدهم که این متمم بودجه ای که آمد و با هر بودجه ای که میآید تحت عنوان ماده واحده عرضه میشود و تبصره ها بهر صورت جزئی از ماده واحده میباشد نه اینکه برای

خودشان استقلال خاصی داشته باشد استقلال خاص مفهوم خودش را دارد.

رئیس - لازم است در این قسمتی که آقای دکتر اسفندیاری فرمودند توضیح بدهم اتفاقاً خود بدیده موقعیکه این لایحه در کمیسیون دارائی مطرح بود حضور داشتم این تبصره ها صرفاً پیشنهاد است و روی نظراتی که نمایندگان مجلس شورای ملی در جلسه علنی موقعیکه شور دوم لایحه مطرح بود اظهار کردند از طرف سنا پیشنهاد و مورد موافقت دولت قرار گرفته نه اینکه دولت آنها را پس گرفته باشد در حقیقت پیشنهاد هایی است که سنا کرده و فقط سنا بک تبصره علاوه کرده است که چون در مجلس شورای ملی اگر میخواستیم راجع به آن تبصره رأی بگیریم دوشوزی میشد کمیسیون بودجه با موافقت دولت آنرا حذف کرد و مقرر شد دولت در این باره ماده واحده ای بمجلس تقدیم نماید بنابراین آنچه شده است در حقیقت اظهار ملاحظاتی با خصوصیات سناست که کمیسیونها در آنها اظهار نظر کرده اند.

دکتر اسفندیاری - من نظر جناب آقای رئیس را کاملاً تأیید میکنم در این قسمت و بسیار متشکرم که جناب آقای رئیس آنچه که من میخواستم تذکر بدهم بنحو بهتری تذکر فرمودند و امیدوارم که دیگر از این اشتباهات بهیچ عنوان کمیسیون بودجه نکنند و این حق دولت نبوده اگر میخواهتند در جلسه علنی مجلس باید تمام ماده واحده را پس بگیرد بهمان ترتیبی که تذکر دادم بهر صورت چون موافقت دولت بک بحث جداگانه ای دارد حالا به چه علت اینکار را کردند کار نداریم چون پیشنهاد خود ما بود که بدون توجه به جنبه ای که عرض کردم که حالا از ناحیه چه کسی عنوان شده توجه نکنیم به این مطلب چون کم کردن مالیات مورد توجه بود البته این قسمت هم بوسیله همه نمایندگان بوسیله اقلیت و اکثریت تذکر دادند این قسمت مورد توجه خاص فراکسیون پارلمانی حزب مردم است و در این قسمت چون اصولاً همانطوریکه عرض کردم کم کردن مالیات مورد توجه قرار گرفته و از این راه بک کمک بمردم شده من از طرف فراکسیون پارلمانی حزب مردم وظیفه دارم

که خدمت آقایان عرض کنم که ما با اینکه قصد داشتیم رأی نبود بدهیم ولی بخاطر این قسمت با اینکه این از نظر من نظر استصوابی بود که از طرف مجلس سنا ابراز شده و نظر قانونی نبوده و مورد تصویب کمیسیون بودجه قرار گرفته و همانطور که جناب آقای رئیس مجلس هم تذکر کافی فرمودند از این نظر فراکسیون پارلمانی حزب مردم (بکنفر از نمایندگان - رأی سفید خواهد داد) خیر رأی سفید نخواهد بود رأی مامتنع خواهد بود آنچه که من خواستم از نماینده محترم وزارت دارائی تذکرش را بخواهم با از جناب آقای دکتر یگانه که حضور دارند جناب آقای وزیر دارائی در بودجه ای که چند روز پیش تصویب مجلس گذشت تذکرانی دادند که اگر در این مورد خاص یعنی کم کردن مالیات را دیو بساگرامافون حتی دیناری کم کنید در اصل بودجه ما تغییری حاصل میشود چون برایش بک چیزهایی پیش بینی کردیم و در اینجا دولت تعهداتی دارد ایشان پیشنهاد کردند که مجلس شورای ملی آنچه که پیش بینی عوارض و مالیات شده اعم از اینکه تلفن باشد و با ابزار برقی مثل رادیو و رادیو گرام اگر دست بزنند بک مقدار زیادی بودجه مملکت لطمه خواهد زد استدعا میکنم نماینده محترم دولت بیایند اینجا عرض مجلس شورای ملی برسانند که تکلیف این بودجه ای که در روز تصویب گردید و کم بود بودجه ای که از این طریق حاصل میشود چیست؟ هو راه حلی که برای این حذف مالیات ها در نظر گرفتید تذکر بدهید تا در این قسمت نمایندگان محترم روشن بشوند بدیده دیگر عرضی ندارم (احسنت - احسنت).

رئیس - آقای دکتر یگانه بفرمائید.
دکتر یگانه (وزیر مشاور) - بنده با عرض تشکر از فرمایشات جناب آقای دکتر اسفندیاری خواستم عرض کنم نسبت به عوارضیکه حذف شد اگر فرضاً در ارقام بودجه تأثیری داشته باشد چون بودجه در مجلس محترم سنا مورد رسیدگی است جایش این است که اگر تقلیل در ارقام میدهد بررسی شود ممکن است بخواست خداوند بر نامه های دولت طوری باشد که با کس این مالیاتها و بدون این مالیاتها به همان حدی که در کمیسیون پیش بینی شده برسد.

رئیس - پیشنهادی برای همین تبصره ۴ که آقای دکتر اسفندیاری توضیح دادند از طرف فراکسیون بان ابراز نیست و پیشنهاد دیگری از طرف آقای دکتر یزدان پناه داده شده است که هر دو پیشنهاد قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۶ نظر که اینک تبصره ۴ به ترتیبی که از طرف مجلس سنا اصلاح شده است قابل اجرا نیست لذا پیشنهاد مینماید مصوبه مجلس شورای ملی که به شرح زیر است مورد تصویب نهائی قرار گیرد تبصره ۴ - مصوبه مجلس شورای ملی - به وزارتین امور خارجه و کشور اجازة داده میشود قرش ایرانی و سایر اشیاء تزئینی مورد نیاز را در حدود اعتبارات مصوب سال جاری برای محالهای پذیرائی خریداری نمایند.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره ۴ بشکلی که مجلس محترم سنا اصلاح کرده است حذف شود. و با تقدیم احترام دکتر عاملی - دکتر صدر - دکتر فریور پز ششکپور
رئیس - بنده ناچار به عرض همکاران محترم برسانم که ما باید با تبصره پیشنهادی خودمان را قبول کنیم یا تبصره پیشنهادی سنا را چون هیچکدام از اینها قابل تغییر نیست و نمیتوانیم تغییر بدهیم (نمایندگان - مصوبه خودمان را) در هر صورت ما باید مصوبه خودمان را قبول کنیم یا مصوبه سنا را والا در این جلسه این تبصره قابل تغییر نیست.

دکتر صدر - ما هم پیشنهاد آقای دکتر یزدان پناه را قبول میکنیم.

رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.
دکتر یزدان پناه - همانطور که نمایندگان محترم استحضار دارند تبصره های موقت بودجه برای بک دوره یکساله است و به محض اینکه اجرای بودجه انجام گردید

تبصره های موقت هم دیگر قدرت قانونی ندارند در مورد تبصره ۴ دو اصلاح از طرف مجلس سنا بعمل آمده است یکی اینکه بجای دو وزارتخانه که از طرف مجلس سنا تصویب شده بود مجلس سنا مشمول تبصره را نسبت به کلیه دستگاهها تعمیم داده است و دوم اینکه در مصوبه سنا گفته شده است دستگاهها میتوانند از محل اعتبار سنواری خریداری نمایند و تصدیق میفرمائید که در تبصره موقت نمیتوان حکم کلی نسبت به سالیهای آینده داد به این علت خصوصاً همانطور که در پیشنهاد تقدیمی گفته شد این تبصره اصولاً قابل اجرا نیست چون در این مرحله از تصویب باید تبصره سنا را قبول یازد بکنیم بنده پیشنهاد کردم مصوبه مجلس شورای ملی مورد قبول قرار گیرد خصوصاً که مصوبه مجلس شورای ملی که در حقیقت همان پیشنهاد دولت است با صرفه جوئی همراه میباشد اجازة بدهید این نکته را هم اضافه کنیم که در مصوبه مجلس گفته شده است از اعتبار سال جاری یعنی سال ۴۶ و چون دوشه روز بیشتر به خاتمه سال نموده است اگر امکان موافقت باشد سال ۴۶ به سال ۴۷ اصلاح شود و این اصلاح بک اصلاح عبارتی تلقی گردد.

رئیس - به این ترتیب عملی نیست که سال ۴۶ به سال ۴۷ اصلاح شود میتواند اصلاح بودجه صادر کنند به ترتیبی که در مجلس شورای ملی تصویب شده است بهتر است و همانطور که گفته شد نمیتوان تغییری داد. آقای دکتر دادفر هم پیشنهادی داده اند قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم که در بند چهار لایحه متمم بودجه گزارش مصوب مجلس شورای ملی مطرح و مورد رأی قرار گیرد.

قوام صدیقی - اجازة میفرمائید؟

رئیس - آقای قوام صدیقی اصلاح بودجه صادر بفرمائید و تاخر آرد ماه تمهید بفرمائید حالا نمیشود تغییر داد خانها و آقایانیکه بنا تبصره چهار مصوبه مجلس

شورای ملی موافقتند خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخواستند) تصویب شد. حالاً نسبت به گزارش کمیسیون این اصلاحی که به تصویب رسیده زای میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخواستند) تصویب شد. نسبت به لایحه متمم بودجه باورقه اخذرأی میشود.

(اسامی نمایندگان بر تیب آتی وسیله منشی آقای مهندس قاسم معینی قرائت و در محل نطق اخذرأی بعمل آمد).

آقایان: د. کتر بهبودی - محدث زاده - بانو جهانبانی - مرندی - نوسلی - اهری - د. کتر رهنوردی - روحانی - د. کتر کلالی - د. کتر بزردان پناه - خواجه نوری - مهندس ارفع - د. کتر المونی - د. کتر نجیمی - مهندس برومند - مهندس اخوان - مهندس سهم الدینی - مهندس عترة - د. کتر دادر - ضیاء احمدی - ملکزاره - فهیمی - د. کتر مدنی - شکیمیا - مهندس کیا - مریدی - مهندس قادر پناه - ثامنی - د. کتر قهرمان - شهرستانی - بهادری - د. کتر رشتی - شکیمیا - مهندس پروشانی - عجم - ریگی - ارسنجانی - روستا - د. کتر اعتمادی - ابوزور - پروفور مخبر فرمند - د. کتر متین - د. کتر زعفرانلو - پزشکی - مهندس د. کتر عدل طباطبائی - عباس میرزائی - د. کتر

بیات منصور - عظیمی - شاخوئی - معزی - مهندس زر آور - د. کتر صاحب قلم - مهندس یار محمدی - مهندس ریاحی -

فرهادپور - موقر - داود امینی - د. کتر خطیبی - د. کتر اسدی - بختیار بختیارها - صادقی - مهندس معتمدی - د. کتر بهبهانی - مهندس فروهر - کورس - د. کتر حبیب اللہی بیات - کاسمی - نیاکان - عامری - پور بابائی - حشمتان - خانلر قراچورلو - پور ساطع - ساکینیان - مهندس بهرامزاده

ابراهیمی - بوشهری - بانو نیره سعیدی - معظمی - د. کتر خیر اندیش - اولیاء - اخلاقی - د. کتر وفا - مهندس فیروز عدل - تیمسار نکوزاد - د. کتر اسفندیاری - یوسفی - سعید وزیری - شیخ الاسلامی - د. کتر مؤتقی - د. کتر وحیدنیا - د. کتر کفائی - د. کتر رفعت - د. کتر بقائی - جهانشاهی - کمالوند - دانشمند - فیاض - حسن مصطفوی - د. کتر برومند - صائب - مهندس اسدی سمیع - د. کتر شتوده - شیخ بهائی - جوادی - مر تصوی - د. کتر محقق - مهاجرانی - رضازاده - بانو تر بیت

مهندس عترة - مهندس زر آور - روحانی - بیات - د. کتر بهبهانی - بانو تر بیت - نوسلی - ریگی - د. کتر خیر اندیش - اخلاقی -

ملک افغانی - شیخ الاسلامی - دانشمند - فیاض - د. کتر کفائی - د. کتر شتوده - شیخ بهائی - د. کتر برومند - خانلر قراچورلو -

د. کتر هوا کیمیان - بانو نیره سعیدی - مهندس اسدی سمیع - د. کتر حبیب اللہی - صائب - معظمی - مهندس بهرامزاده

ابراهیمی - مهندس عدل - کاسمی - پور بابائی - عامری - جوادی - د. کتر المونی - د. کتر خطیبی - مهندس

مهندس علی برومند - ثامنی - مهندس پروشانی - مهندس قادر پناه - بانو نیره ایتهاج سمعی - مهندس

پرویز بهبودی - بانو د. کتر دولتشاهی - مهندس کیا - شکیمیا - ارسنجانی - بهادری - عجم - د. کتر اعتمادی -

د. کتر وفا - انشاء - موسوی ما کوئی - د. کتر میر علاء - ماهیار - بدر صالحیان - د. کتر ضیائی - د. کتر سعید

د. کتر سعید حکمت - مسعودی - سلیمانی - مهندس اردلان - مهندس اریاجی - عباس میرزائی - مهندس صائبی

مهندس معینی - پور ساطع - غلام نیاکان - فهیمی - د. کتر نجیمی - مرندی - مریدی - د. کتر قهرمان - شهرستانی -

د. کتر بیت منظور - ملک زاده آملی - د. کتر رشتی - حی - تیمسار نکوزاد - د. کتر صفائی - د. کتر کلالی - جهانبانی -

محدث زاده - زرگز زاده - معیری - مهاجرانی - مهندس سهم الدینی - حیدر صائبی - مبارکی - د. کتر شفیع امین

سر لشکر هماپوئی - موسوی - مافی - د. کتر صالحی - اصولی - امیر احمدی - د. کتر عظیمی - پزشکی - د. کتر

زعفرانلو - د. کتر سبزواری - معزی - د. کتر درودی - امامی رضوی - کمالوند - د. کتر بقائی بزدی - مصطفوی -

د. کتر مؤتقی - د. کتر عدل - مهندس عطائی - د. کتر کیان - د. کتر وحیدنیا - رضا زاده - اولیاء - صدقیانی زاده -

مر تصوی - د. کتر حکیم شوشتری - ادیب سمعی - مهندس ارفع - کورس - مهندس ریاحی - مهندس اخوان - مهندس

یار محمدی - مهندس فروهر - بدر صالحیان - بوشهری - هما زاهدی - صادقی - حشمتان - مهندس معتمدی -

جهانشاهی - د. کتر دادر - اهری - د. کتر امامی خوئی - سعید وزیری - د. کتر صاحب قلم - د. کتر مدنی - د. کتر مذهب

مهندس عترة - مهندس زر آور - روحانی - بیات - د. کتر بهبهانی - بانو تر بیت - نوسلی - ریگی - د. کتر خیر اندیش - اخلاقی -

ممتنعین - آقایان:

آموزگار - ابوزور - محمد اسدی - د. کتر اسدی - د. کتر اسفندیاری - بختیار بختیارها - د. کتر مهندس بهودی - بردلی - پزشکیپور - پرویزی - صادق سمعی - جاماسبی - رامبد - د. کتر رفعت - ساکینیان - کریم بخش سعیدی - د. کتر صدر - د. کتر طالع - عبدالحسین طباطبائی - ظفر - د. کتر عاملی تهرانی - فخر طباطبائی - فرهادپور - د. کتر فریور - کلانتری - د. کتر محقق - پروفور مخبر فرمند - موقر - مؤید امینی - یوسفی

۵ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیون نظام راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطروح است قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و مجلس سنا اصلاحاتی در آن بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحات مجلس سنا موافقت کرد. اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر اصلاح و از تاریخ تصویب آن قانون قابل اجرا میباشد:

تبصره ۴ - افسران و کارمندانیکه با داشتن لااقل بیست سال تمام سابقه خدمت به استناد بند (د) ماده ۱۵ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی از خدمت اخراج میگرددند غیر از کسانیکیه تترك تابعیت ایران را کرده باشند از تاریخ اخراج باعائله تحت تکفل آنان طبق مقررات تبصره ۲ این ماده رفتار خواهد شد.

این قبیل اخراج شدگان حق استفاده از مقررات ماده ۱۰۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را ندارند مگر آنکه فاقد عائله مستمری بگیر باشند چنانچه افسران و کارمندان موضوع این تبصره در سایر وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی بخدمت مشغول شوند از تاریخ اشتغال بخدمت مستمری پرداختی بعائله آنان قطع خواهد شد.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری با حضور نماینده دولت لایحه مر بوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و در مجلس سنا اصلاح شده بود مورد رسیدگی قرار داد و بلا لایحه مصوب مجلس سنا موافقت کرد. اینک گزارش آنرا در تائید گزارش کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۳ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونزبان معاون وزارت جنگ لایحه مر بوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و در مجلس سنا اصلاح گردیده بود مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحات مجلس سنا موافقت کرد. اینک گزارش آنرا در تائید گزارش کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونها نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بگزارش کمیسیونها رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد، لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۶- تقدیم دو فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی

رئیس - آقای قوام صدی بفرمائید

قوام صدی (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام محترم ریاست چون بطوریکه خاطر محترم نمایندگان مستحضر است واردات مابه کشور روز بروز اضافه میشود و لازم است در بنادرو گمرکات سرحدی خشکی مانا تأسیسات جدیدی برای پذیرش این کالاها وارد ایجاد بشود و نظر باینکه در بودجه سال آینده اعتبار کافی برای انجام این برنامه که از لحاظ برنامه های عمرانی نهایت فوریت دارد تأمین نشد در نظر گرفته شد که مقداری در حدود چهار صد میلیون ریال وسائل تخلیه و بارگیری برای گمرکات ایران از خارج خریداری بشود و اعتبار این کار در ظرف ۸ سال در هر سال ۵۰ میلیون ریال در بودجه های سنواری گمرک منظور شود و بهای این کالاها مسترد گردد برای این امر بساده و واحدهای بناقید يك فوریت تقدیم میشود لایحه دیگر است درباره پیشنهادی که یکی از موسسات خارجی دو بیچ نویسی مانع بدولت ایران داده برای اینکه سکه های تاجگذاری را در ظرف پنج سال بخرج خودشان و با سرمایه خودشان ضرب کنند و در دنیا پیش کنند و به معرض فروش بگذارند از سود حاصل از این کار قسمتی را بدولت ایران بدهند و چون این تقاضا جنبه انحصاری داشته است تقاضا شده است که این اجازه از طرف دولت ایران منحصراً باین مؤسسه داده بشود از این جهت اجازه واحدهای تهیه و تقدیم شده است و استدعای تصویب آن را دارد.

رئیس - لایحه دوم بکمیسیون های مربوط ارجاع میشود.

۷- طرح و تصویب فوریت لایحه اجازه خرید لوازم مورد احتیاج گمرک

رئیس - لایحه اجازه خرید لوازم مورد احتیاج گمرک برای تخلیه و بارگیری که برای آن فوریت تقاضا شده است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

چون میزان کالاها وارد بکشور بخصوص از مرز جلفا مرتب روبه تزیاید رفته و در اثر تصمیماتی که از طرف دولت اتخاذ گردیده مسلمانان در سالهای آتی افزایش بیشتری

خواهد یافت و برای انجام کار تخلیه و بارگیری آن بسايد وسائل و امکانات کافی در اختیار اداره کل گمرک باشد که بتوانند بموقع و بدون ایجاد تأخیر این وظیفه مهم را انجام دهند علیهذا نظر به اهمیت موضوع و موقعیت حساس فعلی اداره کل گمرک خواهشمند است دستور فرمایند با قید يك فوریت نسبت بتصویب ماده واحده که تلواً تقدیم است اقدام فوری مبذول گردد.

وزیر دارائی - نخست وزیر

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود وسائل و لوازم مکانیکی و نقلیه مورد احتیاج گمرک برای تخلیه و بارگیری کالاها تا چهار صد میلیون ریال باتضمین بانک ملی ایران از خارج خریداری و سالبانه پنجاه میلیون ریال از این بابت در بودجه اداره کل گمرک منظور و پرداخت نمایند.

وزیر دارائی - نخست وزیر

رئیس - فوریت این لایحه مطرح است نظری نیست؟ آقای دکتر اسفندیاری!

دکتر اسفندیاری - علت فوریت چیست؟

رئیس - علت فوریت بر همه آقایان روشن است وسائل تخلیه و بارگیری ندارند هم در خرمشهر و هم در جلفا (صحیح است) نسبت بفوریت مخالفتی نیست؟ (اظهاری نشد) بقررت این لایحه رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸- اعلام وصول و طرح و تصویب لایحه قانونی واصله از مجلس سنا راجع ببرنامه عمرانی چهارم کشور و ابلاغ بدولت

رئیس - لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور از مجلس سنا رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱۱ (برنامه) در خصوص لایحه شماره ۴۹۴۱۲ - ۱۳۴۶/۱۱/۱۷ دولت راجع ببرنامه عمرانی چهارم کشور که ضمن هر قومه شماره ۴۲۴۱/۱۲۴

ل ق - ۱۳۴۶/۱۲/۱۷ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز شنبه ۲۴ اسفند ماه ۱۳۴۶ مطرح و مورد شور واقع و بتصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قیازن مزبور که اصلاح شده برای تصویب مجدد آن مجلس محترم به پیوست اعاده میشود.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی

قانون برنامه عمرانی چهارم کشور

فصل اول - برنامه

ماده ۱ - دولت مکلف است از محل درآمدهای مندرج در این قانون ظرف مدت پنج سال که از اول فروردین ماه ۱۳۴۷ شروع میشود مبلغ چهار صد و هشتاد میلیارد ریال در اختیار سازمان برنامه بگذارد که بر اساس حداقل کلی پیوست برای نیل بهدفهای زیر بمصرف اجرائی برنامه عمرانی چهارم برساند:

الف - تسریع رشد اقتصادی و تکثیر درآمد ملی از راه افزایش قدرت تولید با نگاه بیشتر توسعه صنعتی و بالا بردن بازده سرمایه و استفاده از روشهای مترقی در کلیه فعالیتهای گسترش تحقیقات علمی و عملی خاصه در جهت حل مسائل توسعه اقتصادی.

ب - توزیع عادلانه تر درآمد از راه تأمین کار و گسترش خدمات اجتماعی و رفاه (بوپژه خدمات آموزشی - بهداشتی و درمانی) برای کلیه افراد و افزایش فعالیتهای آبادانی و بهسازی بخصوص در روستاها.

ج - کاهش نیازمندی بخارج بر اساس افزایش قدرت تولید - رفع احتیاجات اساسی و تسریع در رشد بخش کشاورزی بمنظور تأمین حداکثر مواد غذایی مورد نیاز جمعیت و حداکثر مواد اولیه مورد نیاز صنایع در داخل کشور. همچنین تهیه کالاها صنعتی مورد مصرف عامه مردم در داخل مملکت.

د - تنوع بخشیدن بکالاها صادراتی کشور و گسترش بازارهای موجود و دستیابی ببازارهای جدید خارجی.

ه - بهبود خدمات آداری از طریق ایجاد تحول اساسی در نظام آداری همچنین تعمیر روشهای مترقی مدیریت

در کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های عمومی و خصوصی و تقویت بنیه دفاعی کشور بنحوی که بدوات بتواند هم آهنگ با تحولات عمیق اجتماعی و اقتصادی مملکتی وظایف سنگینی را که به عهده دارد انجام دهد.

تبصره - بکمیسیونهای برنامه مجلس اجازه داده میشود که اصول و هدفهای بخشهای مختلف برنامه چهارم عمرانی کشور را که به بیوست لایحه تقدیم مجلس شورای ملی گردیده است رسیدگی و تصویب نماید.

ماده ۳ - اعتبار فوق شامل سرمایه گذاری کلیه مؤسسات دولتی در دوره برنامه چهارم و همچنین هزینه نگاهداری و اداره تأسیساتی که در اثر اجرای برنامه بوجود میاید خواهد بود و هیچیک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته بدولت به استثنای دستگاههای مربوط به نیروهای مسلح شاهنشاهی و انتظامی و شهر دارها مجاز نیستند بدون موافقت هیأت عالی برنامه بد تخصیص اعتبار و مصرف آن برای یکی از امور تولیدی و عمرانی که ضمن صورت فصول و بندهای برنامه تعیین میشود مبادرت نمایند.

ماده ۴ - هیأت عالی برنامه میتواند بنا بر احتیاجات طرحها در داخل هر فصل برنامه اعتبار هر بند را تا حدود بیست درصد اعتبار همان بند کاهش یا افزایش بدهد.

کاهش یا افزایش اعتبار هر فصل به استثناء فصل مربوط به عمران دهات که قابل کاهش نیست تا حدود بیست درصد اعتبار همان فصل و کول بموافقت هیأت عالی برنامه و تصویب کمیسیونهای برنامه مجلس خواهد بود.

ماده ۵ - تقسیم سنواتی اعتبار موضوع ماده یک بر اساس فصول و بندهای برنامه بقرار زیر تعیین میشود:

سال ۱۳۴۷	۷۸ میلیارد ریال
۱۳۴۸	۸۷
۱۳۴۹	۹۶
۱۳۵۰	۱۰۵
۱۳۵۱	۱۱۴

سازمان برنامه میتواند با موافقت هیأت عالی برنامه و تصویب کمیسیونهای برنامه مجلس تغییراتی را که

در تقسیم سنواتی فوق ضروری بداند بدهد بدون اینکه در کل مبلغ اعتبار نقلی حاصل شود.

فصل دوم - درآمد برنامه

ماده ۵ - هشتاد درصد از درآمد نفت و صد درصد درآمد گاز و پتروشیمی که در هر سال طی دوره برنامه بد دولت میشود بمحض وصول در اختیار سازمان برنامه کذا زده میشود. در موقع پرداخت اقساط فوق و چو نه مربوط به هزینه طرحهای عمرانی مستمر دولت که ضمن برنامه چهارم منظور شده است و هزینه نگاهداری و اداره تأسیساتی که در اثر اجرای برنامه بوجود آمده است بر اساس اعتبارات عمرانی مصوب و بترتیبی که بین وزارت دارائی و سازمان برنامه توافق خواهد شد از اقساط مزبور کسر خواهد گردید.

تبصره ۱ - درآمد نفت مذکور در این ماده عبارت است از جمع و جوهی که بموجب قرارداد نفت مصوب هفتم آبان ماه ۱۳۳۳ (اعم از مالیات بر درآمد و پرداخت مشخص) عاید دولت ایران میشود و همچنین هر درآمد دیگری که دولت ایران از منابع نفت طبق قراردادهای موجود با

قراردادهایی که بعداً منعقد خواهد نمود بدست میآورد.

تبصره ۲ - علاوه بر درآمدهای مذکور در این ماده درآمدهای متفرقه سازمان برنامه که ناشی از اجرای طرحهای تولیدی و عمرانی میباشد و همچنین دریافتیهای بابت وامهای برداشتی سازمان برنامه نیز بحساب درآمد منظور خواهد شد.

ماده ۶ - دولت مجاز است بمنظور جبران کمبود درآمد مذکور در ماده ۵ نسبت با اعتبارات برنامه چهارم از اوراق قرضه و اسناد خزانه و اعتبارات بانکی و بخش خصوصی از منابع داخلی و همچنین تا ۱۵ میلیارد ریال طبق قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامههای عمرانی کشور مصوب ۱۸ خرداد ماه ۱۳۴۵ در مدت پنجسال اجرای برنامه از اعتبارات خارجی استفاده نماید اصل و بهره وامهای مذکور در دوره برنامه چهارم از محل درآمد برنامه و پس از آن

از محل درآمد عمومی کشور قابل پرداخت خواهد بود.
ماده ۷ - کلیه درآمدهای مذکور در مواد ۶ و ۵ در حساب مخصوصی بنام حساب درآمد برنامه در بانک مرکزی سپرده خواهد شد و برداشت از آن منحصرأ در اختیار سازمان برنامه خواهد بود و چو نه برداشتی در موارد زیر بمصرف خواهد رسید:

- الف - پرداخت هزینه عملیات عمرانی و هزینههای اداری سازمان برنامه
- ب - پرداخت اقساط اصل و بهره وامهایی که برای اجرای برنامههای دوم و سوم تحصیل شده است و وامهایی که دولت طبق ماده ۶ این قانون تحصیل خواهد نمود.
- ج - پرداختهایی که سازمان برنامه بموجب ماده ۳۱ این قانون بعمل خواهد آورد.
- د - پرداخت هزینههای مستمر برنامه سوم.

فصل سوم - سازمان برنامه

ماده ۸ - سازمان برنامه دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است که طبق مقررات مندرج در این قانون اداره خواهد شد و وظائف آن عبارتست از:

- اول - بررسی و تصویب و در صورت لزوم تهیه طرحهای مربوط بقصود و بندهای برنامه و محول کردن اجرای آنها بدستگاههای اجرایی و نظارت در اجرای صحیح طرحها طبق فصل ششم این قانون.
- دوم - پرداخت هزینه اجرای طرحهای مصوب و نگاهداری حسابها و ممیزی اسناد.

سوم - تنظیم گزارشهای اجرای برنامه و حساب عملیات و تسلیم آن بمقامات مربوط طبق مواد بیست و پنج و بیست و هشت این قانون.

چهارم - تمرکز امور کمکهای خارجی بلاعوض (اعم از مالی و جنسی و فنی) و وامهای خارجی و هم آهنگ ساختن آن با برنامه و داشتن نمایندگی دولت در مذاکرات مربوط به وامها.

پنجم - بررسی و تهیه پیشنهاد بدولت در مورد وضع قوانین درباره هر نوع اقدام که برای حسن اجرای برنامه لازم شناخته شود.

ششم - تسویه حساب برنامه های دوم و سوم و پرداخت دیون و وصول مطالبات آن طبق ماده سی و یک این قانون.

هفتم - تهیه برنامه عمرانی پنجم و تسلیم آن بمقامات مربوط بنحوی که حد اقل چهار ماه قبل از پایان برنامه چهارم از طرف دولت بمجلسین تقدیم شود.

هشتم - تهیه گزارش اقتصادی سالانه با همکاری وزارت دارائی و وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران و همچنین تخصیص اعتبارات عمرانی برای هر سال برنامه. نهم - انجام آن قسمت از وظایف پیش بینی شده در قانون طرز تهیه و تنظیم بودجه کل کشور مصوب ۱۴ تیر ماه ۱۳۴۵ که بمعهده سازمان برنامه محول است.

ماده ۹ - مسئولیت امور سازمان برنامه بانخت وزیر است.

۲ سازمان برنامه تحت نظر یک مدیر عامل اداره میشود که در مقابل نخست وزیر مسئول میباشد مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان هماهنگی برای تمام مدت برنامه منصوب میشود. معاونان سازمان برنامه مشمول مقررات مربوط بمعاونان وزارتخانهها خواهند بود.

مدیر عامل سازمان برنامه موظفأ انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارد هیچ نوع شغل آزاد یا سمت دولتی دیگر داشته باشد.

اختیارات مدیر عامل سازمان برنامه بقرار زیر است:

- ۱ - اداره امور سازمان برنامه بر اساس وظائفی که این قانون و سایر قوانین مربوط بسازمان مزبور محول نموده است.
- ۲ - تنظیم تشکیلات سازمان برنامه و اداره امور استخدامی آن بر اساس قانون استخدام کشوری.
- ۳ - عقد قراردادهای و امضاء اسناد و نامهها و اوراق بهادار منوط به برنامه.
- ۴ - تهیه آئین نامه های مذکور در این قانون و تسلیم آن برای تصویب بمقامات صلاحیتدار.
- ۵ - نمایندگی سازمان برنامه در مقابل وزارتخانهها

و مؤسسات دولتی و کمیسیونهای برنامه و سایر کمیسیونهای مجلسین و افراد و مؤسسات خصوصی داخلی و خارجی و محاکم با حق توکیل غیر
مدیر عامل میتواند با مسئولیت خود هر قسمت از اختیارات خود را که لازم بداند کتباً بهریک از کارمندان سازمان برنامه تقویض نماید.

فصل چهارم - هیأت عالی برنامه

ماده ۱۰ - هیأت عالی برنامه تحت ریاست نخست وزیر و عضویت ۶ نفر اشخاص زیر تشکیل میشود:
وزیر دارایی
وزیر اقتصاد

رئیس کل بانک مرکزی ایران

سه نفر شخصیت مطلع در امور مربوط به برنامه که برای تمام مدت برنامه به پیشنهاد مدیر عامل سازمان برنامه به تصویب هیأت وزیران انتخاب میشوند و حق حضور آنان در صورتیکه از صندوق دولت حقوقی دریافت نمیدارند با تصویب هیأت دولت تعیین خواهد شد. در صورتیکه هر یک از سه نفر مذکور فوت یا استعفا نماید وی را بعقل قانونی ادامه کار هر یک از آنها میسر نباشد جایگزین وی برای بقیه مدت برنامه بهمان ترتیب انتخاب خواهد شد.

جلسات هیأت عالی برنامه با حضور لااقل ۵ نفر رسمیت خواهد یافت و نسبت به موضوعات مطروحه رأی لااقل ۴ نفر معتبر خواهد بود. جلسات مزبور با دعوت مدیر عامل سازمان برنامه حداقل ماهی یکبار با حضور او تشکیل میشود و در غیاب مدیر عامل معاونی که از طرف او تعیین شده است حضور خواهد یافت.

ماده ۱۱ - وظائف هیأت عالی برنامه به قرار زیر است:

- ۱ - توصیه نسبت به اتخاذ سیاستهای اقتصادی و مالی و اداری و اجتماعی دولت و مقررات مربوطه با توجه بگزارش اقتصادی سالانه مذکور در بنده ماده هشتم.
- ۲ - بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به مشی اجرای برنامه و نوع و حدود عملیات سالانه.

۳ - بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت بمسائلی که وزارتخانه ضمن اجرای برنامه با آن مواجه میشوند.

۴ - تصویب اعتبارات عمرانی هر سال بر اساس ماده ۴ این قانون.

۵ - اظهار نظر نسبت به پیشنهادات سازمان برنامه در مورد تغییر اعتبار بر نامه.

۶ - تصویب آئین نامه ها و مقررات مربوط بنحوه تهیه و تصویب طرحها و اجرا و نظارت بر آنها.

۷ - تعیین سیاست و اصول و ضوابط مربوط به اعطای وام و قبول مشارکت مذکور در ماده ۱۹.

فصل پنجم - هیأت عامل برنامه

ماده ۱۲ - هیأت عامل برنامه مرکب است از مدیر عامل سازمان برنامه با سمت ریاست هیأت و چهار نفر عضو که از اشخاص بانجرب و بصیر در رشته های مختلف مربوط به برنامه برای تمام مدت برنامه بنا به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیأت وزیران با فرمان هماهنگی منصوب میشوند. در صورت مجوز شدن عدم صلاحیت یا فوت یا استعفا هر یک از اعضای هیأت عامل جایگزین او بهمان ترتیب برای بقیه مدت منصوب خواهد شد.

چهار نفر عضو هیأت عامل موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل با سمت دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند (به استثنای مؤسسات خیریه آنها غیر موظف) و از نظر تشکیلاتی و امور استخدامی (بجز نحوه عزل و نصب) تابع مقررات سازمان برنامه خواهند بود.

حقوق و مزایای چهار نفر فوق الذکر توسط هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۱۳ - وظائف هیأت عامل برنامه به قرار زیر است:

- ۱ - تصویب طرحهای اجرایی و روش اجرای آنها در حدود مصوبات هیأت عالی برنامه.
- ۲ - تصویب قراردادهای هیأت میتواند برای فعالیتهای مشابه در رشته های مختلف طرح قرارداد های نمونه تصویب نماید.

۳ - تصویب پیشنهاد های ترك مناقصه و مزایده.

۴ - تصویب پیشنهاد های ارجاع بدواری و تعیین داور و تفویض اختیار صلح و تصویب پیشنهاد های مربوط صلح و سازش مشروط بر اینکه در قرارداد های مربوط پیش بینی شده باشد.

تبصره - در مورد تغییر یا رد موضوع های پیشنهادی هیأت عامل موظف است پس از استماع توضیحات نماینده دستگاه مربوط تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.

ماده ۱۴ - جلسات هیأت عامل با حضور لااقل سه نفر که یکی از آنها مدیر عامل یا معاون او خواهد بود رسمیت خواهد یافت و برای اخذ تصمیم نسبت بموضوعات مطروحه لااقل رأی سه نفر معتبر خواهد بود.

فصل ششم - تهیه و اجرای طرحهای عمرانی و نظارت بر آنها

ماده ۱۵ - سازمان برنامه قبل از خاتمه هر سال ارقام اعتبارات عمرانی سال بعد را با توجه بماده ۴ با همکاری دستگاههای اجرایی تهیه و پس از تصویب هیأت عالی برنامه در مرحله اجرا خواهد گذارد.

در تنظیم اعتبارات هر سال طرحهاییکه در حال اجرا هستند اولویت خواهند داشت.

ماده ۱۶ - سازمان برنامه اجرای طرحهای عمرانی را پس از رسیدگی و تصویب بمهدیه وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی مسئول و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول خواهد نمود و مساعدتهای لازم را بمنظور تجهیز و آماده نمودن این دستگاهها بعمل خواهد آورد.

برای اجرای طرحهاییکه جزء فعالیت هیچیک از وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی موجود نباشد و اداره کردن آنها نیازمند در اثر اجرای آن بوجود میآید دستگاههای مناسبی با تصویب هیأت دولت تحت نظریکی از وزارتخانه ها که تناسب بیشتر داشته باشد یا سازمان ایجاد خواهد کردید.

ماده ۱۷ - برنامه های عمرانی استانها و فرمانداریهای کلویا مستقل را سازمان برنامه با توجه به نظر نمایندگان آن مناطق در مجلسین و استانداران و فرمانداران مزبور

تهیه مینماید و هر سال طرحهایی از قبیل راههای فرعی و آموزشگاهها و درمانگاهها و امور اجتماعی شهرها و روستاها و آبیاری و کشاورزی را که اجرای آنها در محل بدون احتیاج به مراجعه به مرکز امکان پذیر باشد پس از تصویب به استانداران و فرمانداران کل و بامستقل ابلاغ خواهد نمود تا طبق مقررات سازمان برنامه اجرا نمایند.

سازمان برنامه مکلف است در سه ماهه اول اجرای برنامه پنجساله چهارم گزارشی از برنامه هاییکه در نظر است در طی اجرای برنامه در هر شهرستان انجام گیرد و همچنین در سه ماهه اول سالهای بعد بر نامه های مربوط بهمان سال را حداقل تا سطح شهرستانها تهیه کرده بضمیمه برنامه هاییکه در سطح استان انجام خواهد گرفت برای اطلاع بمجلسین تقدیم نماید.

برای آنکه استانداران و فرمانداران کل بامستقل بهتر بتوانند احتیاجات عمرانی منطقه خود را پیش بینی نموده در اجرای آنها مجبور شوند سازمان برنامه کارمندان فنی در اختیار آنها خواهد گذاشت که زیر نظر آنها انجام وظیفه نمایند.

تبصره - در استفاده از اعتبارات عمرانی و کمکهای بهداشتی و درمانی اعم از بخش دولتی و خصوصی شهرستانها و مناطق عقب مانده کشور اولویت دارد.

ماده ۱۸ - در مورد فعالیتهای عمرانی شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها و مؤسسات عمومی و عام المنفعه ای که طبق قوانین کشور تشکیل شده است سازمان برنامه با رعایت اولویت شهرهاییکه در وضع نامساعدی از جهت اقلیمی و جغرافیائی و مقتضیات محلی و درآمد و استفاده از کمکهای عمومی دولت قرار دارند و همچنین با رعایت جدول اولویت طرحهای مربوط بتأمین آب مشروب و برق و طرحهای حفاظتی و بهداشتی و تهیه مسکن و تلفن بنا اعطای وام و کمکهای رایگان فنی و غیر فنی مبادرت خواهد نمود.

طرحهای اجرای این ماده و همچنین میزان وام و کمک بلاعوض و بهره و مدت وام طبق آئیننامه ای خواهد بود که از طرف سازمان برنامه تهیه و بتصویب کمیسیون برنامه و کمیسیونهای مربوط مجلسین خواهد رسید.

تبصره - شهرداریها تئیکه قراردادهائی با سازمان بر نامه طبق مقررات بر نامه های گذشته برای اجرای بعضی طرحها منعقد کرده اند میتواند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده کنند.

ماده ۱۹ - برای تشویق و بکار انداختن سرمایه های خصوصی در فعالیتهای عمرانی و تولیدی که در جهت هدفهای بر نامه چهارم باشد سازمان بر نامه میتواند از طریق مؤسسات اعتباری وجوه لازم را بصورت وام بر اساسین طرحهای مصوب در اختیار افراد و مؤسسات خصوصی بگذارد و یا در سرمایه گذاری با این مؤسسات مشارکت نماید. همچنین سازمان بر نامه میتواند کمکهای فنی لازم را برای تهیه طرحهای عمرانی و تولیدی خصوصی که منطبق با بر نامه چهارم باشد بعمل آورد.

تبصره - طرز پرداخت وام از محل اعتبارات عمرانی بخش خصوصی درمانی و شرایط آن طبق آئیننامه های خواهد بود که بتصویب کمیسیونهای بر نامه و بهداری و دارائی مجلسین خواهد رسید.

ماده ۲۰ - هر يك از وزارتخانه ها و دستگاههای اجرایی و همچنین مؤسسات عمومی و عام المنفعه که از اعتبارات عمرانی بر نامه چهارم استفاده میکنند باید بمنظور تهیه طرحهای عمرانی دفتری برای طرح ریزی ایجاد نمایند. سازمان بر نامه میتواند تهیه طرحهای عمرانی را مستقیماً عهده دار گردد و یا بوزارتخانه ها و دستگاههای دولتی و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول و در صورت ضرورت در تهیه طرحها به آنها کمک نماید.

ماده ۲۱ - دستگاههای اجرایی مکلفند در پیشرفت طرحهای عمرانی عملیات مستمر و غیر مستمر مراقبت دائم بعمل آورند و منظملاً لا اقل هر سه ماه یکبار گزارشهای سازمان بر نامه بدهند سازمان بر نامه از جهت رعایت دستورالعملها و مقررات بر نامه و پیشرفت طرحها طبق بر نامه کار و تطبیق عملیات با مشخصات و عدم تجاوز از اعتبارات مصوب طرح نظارت خواهد نمود.

نظارت در اجرای طرحها تئیکه توسط اشخاص و مؤسسات خصوصی انجام میشود و سازمان بر نامه طبق ماده ۱۹ از راه مؤسسات اعتباری به آنها وام میدهد بنمایندگی

از طرف سازمان بر نامه توسط مؤسسات اعتباری مزبور بعمل خواهد آمد و سازمان بر نامه در موارد لازم مستقیماً نظارت خواهد نمود.

ماده ۲۲ - برای انجام مطالعات فنی و تهیه برآوردها و نقشه ها و نظارت فنی در اجرای طرحها در مواردی که ضرورت ایجاب میکند سازمان بر نامه میتواند با مهندسیین مشاور و دیگر کارشناسان (اعم از اشخاص یا مؤسسات) قرارداد منعقد و در هر مورد که صلاح بداند انعقاد قرارداد را بدستگاههای اجرایی محول کند تشخیص صلاحیت مهندسیین مشاور یا کارشناسان و موافقت ارجاع کار به آنان طبق آئیننامه های خواهد بود که بتصویب هیأت عالی بر نامه خواهد رسید.

ماده ۲۳ - سازمان بر نامه و دستگاههای اجرایی در مورد اجرای طرحهای عملیات عمرانی غیر مستمر تابع آئیننامه های حسابداری و معاملاتی خواهند بود که بنا به پیشنهاد سازمان بر نامه بتصویب کمیسیونهای دارائی و بر نامه مجلسین خواهد رسید آئیننامه های حسابداری و معاملاتی عملیات عمرانی مستمر از طرف وزارت دارائی و سازمان بر نامه تهیه و بتصویب کمیسیون دارائی مجلسین خواهد رسید.

تبصره - سازمان بر نامه میتواند در مورد طرح های تئیکه به تشخیص سازمان ماهیت و طرز اجرای آن ایجاب میکند تبعیت از آئین نامه ها و مقررات خاص دستگاههای اجرایی را تصویب نماید.

ماده ۲۴ - سازمان بر نامه هر سه ماه گزارشی از پیشرفت عملیات بر نامه را تسلیم نخست وزیر خواهد نمود. سازمان بر نامه منتهی تا سه ماه پس از پایان هر سال گزارش جامعی از فعالیتهای عمرانی که شروع بر نامه چهارم تا پایان سال مزبور صورت گرفته باشد باضماف صورت حسابی از درآمدها و پرداختهای دوره مزبور برای تقدیم بمجلسین به نخست وزیر تسلیم مینماید. در این گزارش توجه خاصی نسبت به این موضوع که هدفهای بر نامه تا چه حد تحقق یافته است خواهد شد.

ماده ۲۵ - دستگاههای اجرایی مکلفند منظم آکلیه از قلم و اطلاعاتی را که برای تهیه گزارشهای موضوع مواد ۲۴ و ۲۷ این قانون ضروری است بسازمان بر نامه تسلیم

دارند و کلیه اوراق و اسناد هزینه و دفاتر مربوط باجرائی طرحها را در اختیار سازمان مزبور بگذارند و وسائل نظارت و رسیدگی دقیق را از هر حیث فراهم سازند.

در صورت تخلف دستگاههای اجرایی از مقررات این ماده و ماده ۲۱ و تأخیر و مناسجه در انجام کار سازمان بر نامه اقدام لازم را معمول و در صورت اقتضاء از پرداخت وجه برای اجرای بقیه عملیات طرحها بدستگاههای مزبور خودداری مینماید و بقیه عملیات طرح را بنحوی که مقتضی بداند به اتمام خواهد رسانید و مراتب را به نخست وزیر گزارش خواهد داد که نسبت بموارد تخلف و تعقیب متخلف اقدام نماید.

در مواردیکه پرداخت هزینه های عملیات عمرانی توسط وزارت دارائی بعمل می آید سازمان بر نامه موارد تخلف و نظرات خود را بوزارت دارائی اطلاع خواهد داد تا اقدامات لازم از طرف آن وزارت بعمل آید.

فصل هفتم - هیئت حسابرسی

ماده ۲۶ - هیأت حسابرسی بر نامه مرکب خواهد بود از سه نفر حسابرس با تجربه و بصیر که دو نفر از آنان از طرف مجلس شورای ملی از میان فهرست ۶ نفری و

یک نفر دیگر از طرف مجلس سنا از میان فهرست سه نفری که دولت بازگرسوایی و تحصیلات هر يك از آنها پیشنهاد مینماید برای مدت پنجسال از شروع سال دوم بر نامه انتخاب میشوند و تا انتخاب جانشین خود به این سمت باقی خواهند ماند در صورت محرز شدن عدم صلاحیت یا فوت بالاستغای هر يك از اعضای هیأت مزبور جانشین او بترتیب مقرر در فوق از طرف مجلس شورای ملی یا مجلس سنا انتخاب خواهد شد.

حقوق و مزایای اعضای هیأت حسابرسی بر نامه از طرف هیأت وزیران تعیین و از محل بودجه اداری سازمان بر نامه پرداخت خواهد شد. اعضای هیأت حسابرسی موظفانجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل یا سمت دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند.

تبصره - در سال اول بر نامه چهارم حسابرسان

آخرین سال بر نامه سوم رسیدگی بحساب آن بر نامه را با تمام خواهند رسانید.

ماده ۲۷ - سازمان بر نامه حسابهای نهائی عملیات مالی هر سال خود را شامل اقلام کلیه درآمد و اعتبارات مصوب و کلیه هزینه ها بتدریج که اسناد مربوط ممیزی میشود بمنظور حسابرسی تسلیم هیأت حسابرسی بر نامه مینماید و آن قسمت از اسناد هزینه را که هیأت مزبور بخواهد ارسال میدارد.

تسلیم صورت حسابها و اسناد و مدارك فوق نباید بنحوی باشد که تمام آنچه مربوط به هر سال است حداکثر تا آخر آبانماه سال بعد به هیأت حسابرسی بر نامه تسلیم گردد و هیأت مزبور مکلف است محاسبات سال قبل را از جهت تطبیق هزینه ها با اعتبارات و طرحهای مصوب و مقررات مربوط رسیدگی نموده چنانچه ایراد و اشکالی دید نظر خود را بمدیر عامل سازمان بر نامه بدهد. در صورتیکه بین مدیر عامل سازمان بر نامه و هیأت حسابرسی اختلاف نظری باقی بماند مرجع رسیدگی به آن کمیسیون بر نامه مجلسین میباشد.

حسابهای نهائی هر سال که بترتیب فوق رسیدگی میشود حداکثر تا ۱۵ آشفند ماه بعد بوزارت دارائی ارسال تا ضمن لایحه تقریغ بودجه تقدیم مجلس شورای ملی گردد هیأت حسابرسی موظف است يك نسخه از گزارش و نظرات خود را به هر يك از مجلسین تقدیم دارد.

ماده ۲۸ - بمنظور اینکه هیأت حسابرسی بر نامه بتواند انجام وظیفه نماید سازمان بر نامه باید کارکنان و وسائل و تسهیلات لازم را در حدود بودجه سالانه مصوب در اختیار هیأت مزبور بگذارد. هزینه حسابرسی بر نامه و تعداد کارکنان مورد نیاز ضمن بودجه اداری هر سال سازمان بر نامه بطور مشخص تعیین میشود و اعتبارات مربوط طبق مقررات بمصرف میرسد.

فصل هشتم - مقررات مختلف

ماده ۲۹ - هر گاه برای اجرای طرحها احتیاج بخريد از اضی (اعم از دائر و بائر) وابنيه و تاسیسات متعلق

به افراد یا مؤسسات خصوصی پیدا شود بطریق زیر عمل خواهد شد:

۱- هر گاه نسبت به اراضی وابسته و تأسیسات بین مقامات اجرا کننده طرح و مالک توافق حاصل نشود بهابوسیله هیأتی مرکب از وزیر کشور - دادستان کل - مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنان با توجه بنظر کارشناسان فنی که از طرف هیأت مزبور انتخاب میگردند تعیین خواهد شد و رأی هیأت قطعی است.

در مورد املاک مزروعی وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بجای وزیر کشور خواهد بود.

۲- مالک تعیین قیمت عبارتست از بهای عادلانه اراضی وابسته و تأسیسات مشابه واقع در حوزة عملیات در سال قبل از تاریخ تصویب طرح.

۳- پرداخت قیمت اراضی وابسته و تأسیسات بمالک آن بر اساس قیمت عادلانه فوق به اضافه پنج درصد آن خواهد بود. اگر مالک در همان ملک ساکن باشد علاوه بر پنج درصد فوق ده درصد بقیمت عادلانه افزوده خواهد شد. و هر گاه نمره اعاشه مالک منحصر بدرآمد همان ملک متصرف باشد پانزده درصد دیگر قیمت علاوه از این بابت به او پرداخت خواهد گردید.

۴- در مورد املاک مزروعی طبق تبصره ۲ ماده نوزدهم قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب ۴۰/۱۰/۱۹ اقدام و علاوه بر آنچه طبق بندهای ۲ و ۳ فوق بمالک پرداخت میشود معادل پانزده درصد قیمت عادلانه مذکور دبیست و دو درصد فوق بین زارعین و خوش نشینان و برزگرانی که محل راترک مینمایند به نسبت تعداد عائله تحت تکفل آنها تقسیم خواهد شد.

۵- در صورتیکه طبق نظر اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل زارعین حقوقی در آن ملک داشته باشند حقوق زارعین ذینفع از قیمت ملک کسر و بدوی حقوق پرداخت و بقیه بمالک پرداخت خواهد شد.

۶- تصرف اراضی وابسته و تأسیسات بعد از پرداخت تمام قیمت معین شده بمالک یا تودیع آن در صندوق حسابداری دادگستری محل مجاز است نسبت به املاک موقوفه‌ای که فروش آنها مجاز نیست بطریق اجاره

طویل‌المدت یا تبدیل با حسن استفاده خواهد شد در مورد املاک موقوفه در صورتیکه زارعین طبق نظر اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل حقوقی در آن ملک داشته باشند حقوق آنان پرداخت میشود.

۷- در صورتیکه مالک به انتقال ملک و تحویل آن رضایت ندهد پس از سپردن قیمت ملک در صندوق حسابداری دادگستری، دادستان محل از طرف او سند انتقال ملک مورد نظر را امضاء و طرف یکماه به تخلیه قطعی ملک مذکور اقدام مینماید.

۸- اراضی واقع در خارج از محدوده شهرها که در مسیر راههای اصلی یا فرعی و یا خطوط مواصلاتی و برق و مجاری آب و لوله‌های گاز و نفت قرار میگیرد با رعایت حریم مورد لزوم که طبق تصویبنامه هیأت وزیران معین خواهد شد از طرف دولت مورد استفاده واقع میشود و از بابت این حق ارتفاق وجهی پرداخت نخواهد شد.

در صورتیکه مستحقات و اعیانی وجود داشته باشد که بر اثر احداث تأسیسات فوق الذکر از بین برود و یا خساراتی به آنها وارد شود مؤسسات دولتی مربوط باید قیمت اعیانی از بین رفته را طبق مقررات این قانون بپردازند و یا خسارات وارده بکلیه ذوی الحقوق را جبران کنند.

ماده ۳۰- در صورتیکه دستگاههای تابعه دولت با وابسته بدولت و بنگاهها و شرکت‌های دولتی بخواهند طبق مقررات برای اخذ وام یا اعتبار یا کمک فنی از خارج اقدام نمایند باید قبلاً موافقت وزارت دارائی و سازمان برنامه را کسب کنند.

ماده ۳۱- سازمان برنامه مسئول تصفیه حساب برنامه‌های گذشته و وصول مطالبات و پرداخت دیون آن میباشد.

کلیه هزینه‌ها و تعهدات و دیون که برای اجرای طرحهای برنامه‌های گذشته بشرح زیر ایجاد شده است از محل اعتبارات منظور در این قانون پرداخت خواهد شد.

الف- هزینه‌های اجرائی و تعهدات و دیون مربوط بعملیات طرح‌های قبلی که در آخر اسفند ماه ۱۳۴۶ در حال اجرا بوده است.

ب- تعهدات و دیون مربوط بطرحهای خاتمه یافته

تصویب این قانون لایحه تشکیلات دائمی برنامه‌ریزی کشور را تهیه و بمجلسین تقدیم نماید.

ماده ۳۸- آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون ظرف ششماه از تاریخ تصویب توسط دولت تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای مذکور در این قانون قابل اجراء خواهد بود. تا زمانی که آئین‌نامه‌های مزبور بتصویب نرسیده آئین‌نامه‌های اجرائی قانون برنامه سوم بقوت خود باقی است.

تبصره - طرح طبقه‌بندی مشاغل سازمان برنامه و فوق‌العاده‌ها و مزایای مذکور در آئین‌نامه استخدامی قانون برنامه سوم عمرانی کشور تا تصویب و اجراء آئین‌نامه‌های فوق‌العاده و هزینه‌های قانون استخدام کشوری بقوت خود باقی است.

رئیس - در متن این لایحه تغییرات بسیار مختصری داده شده که بیشتر جنبه عبارتی دارد آقای دکتر المونی تغییرات در این لایحه را به اطلاع مجلس میرسانند بفرمائید.

دکتر المونی - تغییرات داده شده در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور جنبه اصلاح عبارتی دارد از جمله مسائلی که در کمیسیون برنامه مطرح شد و تصویب شد و پیشنهاد همکاران عزیز فراکسیون پارلمانی حزب پان آبرانست بود بجای حروف ایجاد و هوز الف ب پ ت و ... گذاشته شود این تغییر چون در اینجا کار بسیار مشکلی بود و اشکالاتی داشت ماهیانه صورت

تصویب کردیم ولی در کمیسیون سنایك قسمتی از این تغییر داده شد عنوان ج د تبدیل شده به ب پ ت و یکی از اصلاحات دیگر این است در سطر دوم ماده دوم که دستگاه نظامی هست جمله مربوط به نیروهای مسلح

شاهنشاهی و اضافه شده و در بند ۱۱ ماده ۱۱ از وظایف هیئت عالی برنامه رسیدگی به وزارتخانه‌ها بوده این «ها» حذف شده و مفرد آورده شده در سطر ۵ ماده ۱۲ کلمه احراز تبدیل شده به محرز شدن در صورت احراز عدم صلاحیت بوده در مورد عدم صلاحیت بعضی افرادی که در هیئت عالی هستند با حساب رسها مجلس شورای ملی تصویب کرده در صورت محرز شدن عدم صلاحیت بنده عرض کردم اصلاحات کلا اصلاح عبارتی است و در ماده ۱۸ جمله «با در نظر گرفتن» شده «بارعایت» در ماده ۲۶ کلمه «انتخاب

تا آخر اسفند ۱۳۴۶ سایر دیون سازمان برنامه مانند دیون مربوط به هزینه‌های اداری و یا آنچه پس از رسیدگی بحسابهای برنامه‌های گذشته تعیین شده و میشود و مربوط بطرح خاص نیست و با دیونی که در اثر حکم مراجع قانونی ایجاد شده و میشود از محل درآمد برنامه پرداخت خواهد شد بدون اینکه اعتبارات عمرانی منظور در این قانون را تقلیل دهد.

ماده ۳۳- دولت میتواند تأسیسات انتفاعی و تولیدی را که در اثر اجرای برنامه‌های گذشته و این برنامه بوجود آمده و یا خواهد آمد اعم از تمام شده و یا در هر مرحله احداث کلا یا قسمتی از سهام آنرا پیشنهاد دستگاه ایجاد کننده یا اداره کننده این تأسیسات به اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی بفروش برساند.

ماده ۳۴- اختیارات صاحبان سهام متعلق بسازمان برنامه در شرکت‌های تابعه آن سازمان با مدیر عامل سازمان برنامه میباشد که طبق سیاست کلی که از طرف هیأت عالی برنامه تعیین میشود اقدام نماید.

ماده ۳۵- سازمان برنامه میتواند بترتیبی که بموافقت بانک مرکزی خواهد رسید عملیات بانکی مربوط بخود و یا مؤسسات تابعه را بوسیله بانک اعتبارات صنعتی انجام دهد و تمام یا قسمتی از وجوه مربوط را در بانک مزبور نگاهداری نماید.

ماده ۳۵- هزینه‌های اداری و استخدامی سازمان برنامه از محل درآمد برنامه تأمین و بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی و سنایم پسند و در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

ماده ۳۶- سازمان برنامه مکلف است با توجه بوضع مالی و تجهیزات و افراد فنی و سوابق کار نسبت بتجدید طبقه‌بندی پیمانکاران اقدام نماید - هر گاه پیمانکاران با مهندسین مشاور در انجام عملیاتی که به آنان واگذار شده است تعلل ورزند و یا بمقادیر قرارداد عمل نکنند دستگاههای اجرائی مکلفند سر بجا طبق قرارداد با آنان رفتار نموده مراتب را برای تجدید نظر در طبقه‌بندی و با محوریت از کار برای مدت معینی بسازمان برنامه گزارش نمایند.

ماده ۳۷- دولت مکلف است طرف سه‌ماهه از تاریخ

میشوند، تبدیل شده به «انتخاب میشود» منظور هیئت حسابرسی است که این هیئت با این شرایط انتخاب میشوند چون هیئت کماهم مفرد است تبدیل شده به میشود یکی هم جزو وظایف حسابرس ها نوشته شده بود که «بنحو احسن» انجام دهند این جمله «بنحو احسن» حذف شده در ماده ۳۵ این را باید توضیح بیشتری عرض کنم ماده ۳۵ این است هزینه های اداری و استخدامی سازمان برنامه از محل درآمد برنامه تأمین ما اینجا اینطور تصویب کرده ایم که بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی میرسد در سنا تبدیل کرده اند که بتصویب کمیسیون برنامه مجلسین یعنی مجلس شوراسنابه این صورت اصلاح کرده اند اصلاح بعدی در سطر اول ماده ۳۸ که اصلاح شده در چاپ اشتباه شده بود جمله آمین نامه اجرائی این قانون و این را در کمیسیون هم ما اصلاح کرده بودیم و آنها هم اصلاح کرده اند و کلیه اصلاحات همین است و اصلاحاتی نیست که احتیاج بررسی در کمیسیون باشد رئیس - بنابراین ملاحظه میفرمائید که اصلاحات جنبه عبارتی دارد از خانها و آقابانیکه با اصلاحات مجلس سنا موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به پرداخت کمک گریه مسکن بدرجه داران و افراد کادرتاب ارتش شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول لایحه مربوط به پرداخت کمک گریه مسکن بدرجه داران و افراد کادرتاب ارتش شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد) گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۶۷۷۶۴ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۲ دولت راجع به پرداخت کمک گریه مسکن بدرجه داران و افراد کادرتاب ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. **ماده واحده** - بوزارت جنگ اجازه داده میشود از اول فروردین سال ۱۳۴۷ بدرجه داران و افراد کادرتاب مادام که از خانه های سازمانی استفاده نمی نمایند کمک گریه مسکن شرح زیر پرداخت نماید:

افسر باران - ستوان باران و استواران متأهل ماهانه ۶۵۰ ریال
گروه بانان متأهل ماهانه ۵۰۰ ریال
درجه داران مجرد و افراد کادرتاب ماهانه ۲۵۰ ریال
مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان
گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۳/۱۲/۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به پرداخت کمک گریه مسکن بدرجه داران و افراد کادرتاب ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. **مخبر کمیسیون دارائی** - دکتر رفیعی **رئیس** - کلیات این لایحه مطرح است آقای امینی فرمائید.

امینی - عرض کنم در این لایحه بنده نظری دارم که قبلاً با آقای قوام صدیقی صحبت شد و مسئله این است که وزارت جنگ باید همیشه سرپرستی خودش را نسبت به نیروهای مسلح شاهنشاهی که عبارتند از ارتش - ژاندارمری و شهر بانی حفظ کند ولی متأسفانه باز در این لایحه این امر استثناء شده اینجا نوشته اند بدرجه داران و افراد کادرتاب ارتش شاهنشاهی در حالیکه مادر بر نامه چهارم تصویب کردیم در یکی از ماده هایش ساختن خانه های سازمانی که برای افراد ژاندارمری و شهر بانی هم بود که اینکار بطور وسیع انجام خواهد شد بنده تقاضایم این است که در این قانون هم استثناء قائل نشوند برای اینکسه فردا ژاندارمری هم لایحه ای می آورد و شهر بانی هم همینطور و آنها هم خواهند گفت بنام پول مسکن داده شود و خواهند گفت که افراد ما چه تقصیری کرده اند استغای بنده این بود و فکر میکنم وزارت جنگ هم موافق باشد و ما هم پیشنهاد خواهیم کرد که این کادرتاب ارتش شاهنشاهی تبدیل شود

ماده واحده؛ عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی مندرج در ماده واحده مصوب ۲۱ خرداد ماه ۱۳۳۴ به سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی تبدیل میگردد. **مخبر کمیسیون نظام** - حکیمیان گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۴ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهم **رئیس** - کلیات این لایحه مطرح است نظری نیست؟ **روحانی** - توضیح بدهند که تغییر عنوان بمشور چیست؟ **رئیس** - آقای قوام صدیقی فرمائید.

قوام صدیقی (معاون وزارت دارائی) - این اصلاح منحصر از لحاظ عنوان سازمانی است که در دستگاههای ارتش داده شده است چون در حال حاضر استحضار دارید که عنوان رسمی این دستگاه کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی است ولی عنوان کادر نیروهای انتظامی داشته است این لایحه عنوان را تطبیق میکند با وضع موجود دستگاههای ارتش

روحانی - بنابراین ژاندارمری و شهر بانی هم شامل است. **رئیس** - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورد در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقابانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه برای شور دوم بمکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰ - طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد) گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۵۶۲۲۶ - ۱۳۴۶/۱۲/۱۲ راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی را که بشماره ۲۵۶ چاپ شده مورد رسیدگی قرار داد و عیناً تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

۱۱- اعلام وصول و قرائت چهار فقره لایحه قانونی

از مجلس سنا

رئیس - لوابیجی از مجلس سنا رسیده است برای اطلاع همکاران قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی - بودجه) در خصوص لایحه شماره ۴۵۴۶-۱۶-۱۳۴۶/۳ دولت راجع به اساننامه شرکت ملی نفت ایران که ضمن مرقومه شماره ۵۱۹۹۳/۵۱۱۸۴ ل ق ۱۳۴۶/۴/۲۲ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز چهارشنبه بیست و سوم اسفند ماه ۱۳۴۶ مطرح و مورد شور واقع و تصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قانون مزبور که اصلاح شده بییوست اعاده میشود.
نایب رئیس مجلس سنا - دکتر سید محمد سجادی
رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۵ (اقتصادی) در خصوص لایحه شماره ۴۳۹۷۷-۳-۱۳۴۶/۱۰ دولت راجع بموافقت نامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق که ضمن مرقومه شماره ۲۶۲۳/۸۹ ل ق ۱۳۴۶/۱۱/۲۳ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۲۱ اسفند ماه ۱۳۴۶ مطرح و مورد شور واقع و تصویب مجلس سنا رسید. اینک لایحه قانون مزبور و موافقت نامه بییوست آن که اصلاح شده بضمیمه ابفاد میشود.
رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی
رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۸ (خارجی) در خصوص لایحه شماره ۳۵۳۲-۱۱-۱۳۴۶/۹ دولت راجع باصلاح

از اعضای کمیسیونها و بخصوص کسی که گزارش کار کمیسیونرا تهیه میکنند این انتظار را داشته باشند که امین باشد و رعایت امانت را بکنند یعنی آنچه در کمیسیون میگردد گزارش آنرا بمعرض مجلس برسانند و در مورد تبصره ای که صحبت از استرداد شد حقیقت این است که جناب وزیر دارائی عین این صحبتها را در کمیسیونها کردند و در خلاصه مذاکرات کمیسیون درج است نه اینکه ایشان این کلمه استرداد را آنجا عنوان کردند بلکه در روزنامه هاهم عنوان شده است که البته مجلس سنا نه بعنوان استرداد بلکه بعنوان ملاحظاتی خودش اینرا حذف کرد و اگر توجه فرموده باشید بنده اینرا عرض کردم ما این استرداد یا حذف را در کمیسیون پذیرفتیم ولی اگر بخوایند صورت قانونی پیدا کنند نمیتواند دولت باید در همین جلسه علنی این استرداد را تایید بکند که آئین نامه مجلس شورای ملی اجرا شده باشد بنابراین بنده فکر میکنم جناب آقای دکتر اسفندیاری و مقام محترم ریاست توجه به عرض بنده نکنند.

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه فوق العاده (۵۴)

روز سه شنبه ۱۳۴۶/۱۲/۲۹

- ۱- گزارش کمیسیون بودجه راجع بلایحه بودجه سال ۱۳۴۷ گن کشور. شماره چاپ ۲۸۰
- ۲- گزارش کمیسیونهای مربوط راجع با اساننامه شرکت ملی نفت ایران. شماره چاپ ۲۸۱
- ۳- گزارش یک فوریتی کمیسیون دارائی راجع اجازة خن بدلولو از م مورد احتیاج گمرک. شماره چاپ ۲۸۲
- ۴- گزارش کمیسیونهای مربوط راجع بمعاذات کالاهای مصرفی ارتش شاهنشاهی از بازرسی گمرک کمی و ارزیابی. شماره چاپ ۲۷۹

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه خواهد بود.

(ساعت یازده و بیست دقیقه صبح جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی